

Základná škola s materskou školou, Záriečie 136, 020 52

ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM-inovovaný, konsolidované znenie

Motto:

**„UČÍM SA, ROZVÍJAM SVOJE SCHOPNOSTI -
CHCEM BYŤ ÚSPEŠNÝM ČLOVEKOM.“**

Platnosť dokumentu od 01.09.2023

.....
Mgr. Ľubica Augustiňáková
riaditeľka školy

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Vzdelávací program, stupeň vzdelania:

ISCED 1: primárne vzdelávanie – vzdelávanie na primárnej úrovni – 1.stupeň základnej školy /1. - 4. ročník/

ISCED 2: nižšie stredné vzdelávanie – vzdelávanie na nižšom strednom stupni, nadväzujúce na primárne vzdelávanie– 2. stupeň /5.- 9. ročník/

Dĺžka štúdia: ISCED 1 - 4 roky

ISCED 2 – 5 rokov

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **štátna**

Charakteristika školy: 1/ plnoorganizovaná štátna škola s dennou formou štúdia,
2/ celkový počet žiakov 145,
3/ počet ročníkov 9, počet tried 9.

Predkladateľ:

Názov školy: **Základná škola s materskou školou**

Adresa: **020 52 Záriečie 136**

IČO: **31202411**

Riaditeľka školy: **Mgr. Ľubica Augustiňáková**

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: **PaedDr. Zuzana Hrbáčková**

Ďalšie kontakty: **042/4692113**, e-mail: zszariecie@centrum.sk

web: www.zszariecie.edupage.org

Zriaďovateľ:

Názov: **Obec Záriečie**

Adresa: **020 52 Záriečie 190**

Kontakty: **042/4692110**, e-mail : obec@zariecie.sk

Platnosť dokumentu od 01.09.2023

Školský vzdelávací program bol prerokovaný:

Pedagogickou radou dňa 23.08.2023

.....
Mgr. Ľubica Augustiňáková
riaditeľka školy

Radou školy dňa 05.10.2023

.....
Mgr. Miroslava Janíčková
predsedníčka rady školy

Zriaďovateľ na vedomie:

V Záriečí, dňa 23.08.2023

.....
Peter Haluška
starosta obce

OBSAH

1. Vymedzenie cieľov a poslania výchovy a vzdelávania a zameranie školy
2. Profil absolventa
3. Stupeň vzdelania
4. Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania
5. Výchovno-vzdelávací jazyk
6. Hodnotenie detí a žiakov
7. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov
8. Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania
9. Učebný plán
10. Učebné osnovy
11. Záver

1. Vymedzenie vlastných cieľov a poslania výchovy a vzdelávania a zameranie školy

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú vzdelávaním naplniť.

Cieľom našej školy je vychovať zdravo sebavedomého žiaka, všestranne vzdelaného, zručného, pohybovo zdatného, ktorý má svoj názor, vie si ho obhájiť, ale zároveň rešpektuje názory iných. Je pripravený na úspešné pokračovanie v štúdiu na strednej škole a je schopný celoživotne sa vzdelávať. K tomuto cieľu chceme dôjsť vytvorením prostredia školy ako centra stretávania sa a živej diskusie medzi žiakmi, žiakov s pedagógmi a širokou verejnosťou.

Pedagogické princípy školy:

- vytvorenie dobrého tímu v triede, vytvorenie dobrej klímy na pracovisku,
- od začiatku učiť žiakov ako sa majú učiť, ako získať dobrý učebný štýl,
- viesť ich k uvedomeniu a poznaniu svojich silných a slabých stránok,
- viesť ich k riešeniu problémov a učiť ich, ako problémy riešiť,
- viesť žiakov k tvorivému a kritickému mysleniu,
- učiť ich tímovo pracovať,
- vzájomne sa rešpektovať,
- viesť ich k zodpovednosti a samostatnosti,
- dať každému žiakovi príležitosť byť úspešným,
- individuálne pristupovať k žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Prostriedky a formy realizácie:

- sociometriou v spolupráci s výchovným poradcom, školským špeciálnym pedagógom a CPP Púchov,
- využívaním nových inovatívnych metód,
- tvorbou projektov, portfólií,
- využívaním práce v skupinách,
- reflexiou, rozvíjaním kritického myslenia.

Poslaním školy je poskytovať základné vzdelanie, výchovu a prípravu žiakov na ďalšie štúdium a prax. Profilujeme sa ako škola podporujúca výučbu prírodovedných predmetov, jazykov a telesnej a športovej výchovy. Škola sa snaží vytvárať priaznivé podmienky pre slobodný a tvorivý prejav detí, rozvíjať ich talent a schopnosti, osvojovať si základné komunikačné, pohybové, manuálne a sociálne zručnosti. Dôraz kladieme na vytváranie pozitívnej pracovnej atmosféry a prežívanie pocitu úspechu.

Sústredíme sa na tieto vzdelávacie priority:

- poskytovať kvalitné základné vzdelanie zamerané na prevenciu sociálne-patologických javov,

- rozvíjať komunikačné schopnosti žiakov v slovenskom jazyku, v cudzom jazyku, v informačných a komunikačných technológiách a v sociálnych vzťahoch,
- pomáhať žiakom so špeciálnymi vzdelávacími potrebami a podporovať nadaných žiakov,
- podporovať rozvíjanie pohybových a rozumových schopností žiakov v školských a mimoškolských aktivitách,
- rozvíjať činnosti v súlade so zásadami zdravého životného štýlu, poskytovať poznávanie a budovať vzťah k prírodným vedám, technickým a manuálnym zručnostiam.

Na **1. stupni základnej školy** sa vyvážené venuje pozornosť nielen kognitívnym a intelektuálnym aspektom vzdelávania, ale rovnocenne aj sociálnemu a emocionálnemu rozvoju žiakov. Uvedené hľadisko sa premieta do všeobecných cieľov vzdelávania:

- vytvárať u žiakov základy gramotnosti prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií;
- poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia;
- viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa;
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie;
- rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov;
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

Vo vzdelávaní na **2. stupni základnej školy** je potrebné najmä:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť a kritické myslenie;
- umožňovať každému žiakovi v rámci výučby nadobúdať kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov;
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania;
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť);
- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní;
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka;
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu;

- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

Pedagogické stratégie

Pedagogické stratégie školy sa zameriavajú na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov a sú v súlade so zámermi školy. Vyučovacie metódy a formy prispôsobujú učiteľia aktuálnym výchovno-vyučovacím potrebám žiakov a školy tak, aby smerovali k rozvoju kľúčových kompetencií žiaka a dosiahnutiu profilu absolventa aj ich zapojením sa do rôznych školských súťaží.

Kompetencia Učenie sa

- učiteľia zadávajú úlohy, vyžadujúce myslenie žiakov, samostatnú prácu a poskytujú im dostatok času vo všetkých oblastiach vyučovania,
- učiteľia používajú metódy a formy primerané veku a schopnostiam žiakov,
- učiteľia vytvárajú pozitívnu atmosféru v kolektíve,
- učiteľia kladú dôraz na motiváciu žiaka,
- učiteľia umožnia žiakom vlastné hodnotenie,
- učiteľia sa pri vyučovaní zamerajú na rozvoj čitateľskej a finančnej gramotnosti a schopnosti vyhľadávať a kriticky spracovávať informácie.

Kompetencia sociálno-komunikačná

- učiteľia rozširujú slovnú zásobu žiakov používaním vhodnej odbornej terminológie s prihliadnutím na vek žiakov,
- učiteľia pozitívne hodnotia vhodne formulované a samostatné závery a odpovede žiakov, kladú dôraz na ucelené verbálne a písomné odpovede,
- učiteľia umožňujú žiakom klásť otázky a diskutovať o téme, pričom si vzájomne stanovujú pravidlá diskusie,
- učiteľia umožnia žiakom prezentáciu výsledkov práce s možnosťou diskusie a obhajoby.

Kompetencie v oblasti IKT

- učiteľia umožňujú používať škálu informačných a komunikačných technológií na riešenie praktických problémov každodenného života,
- učiteľia venujú zvýšenú pozornosť zručnostiam pri práci s EduPage,
- učiteľia umožňujú používanie kalkulačiek, tabuliek, prehľadov a súhrnov poučiek, vzorcov a značiek na vyučovaní, ak to vyžaduje charakter práce,
- učiteľia kladú dôraz na analytické typy úloh, aktivity, laboratórne práce a pozorovania.

Kompetencie v oblasti matematického a prírodovedného myslenia

- učiteľia podnecujú u žiakov rozvíjanie základného matematického myslenia na riešenie praktických problémov vyskytujúcich sa v každodennom živote,
- učiteľia rozvíjajú u žiakov logické a priestorové myslenie,
- učiteľia sa zameriavajú na rozvoj finančnej a prírodovednej gramotnosti žiakov prepojením teoretických poznatkov s praxou v bežnom živote.

Kompetencia riešiť problémy

- učitelia zaraďujú do vyučovania modelové príklady a situácie, ktoré vedú žiakov k samostatnému navrhovaniu riešenia podľa ich vedomostí, zručností a skúseností,
- učitelia kladú dôraz na rozvíjanie abstraktného myslenia žiakov, zadávajú žiakom rôzne typy úloh, pričom kladú dôraz na analytické myslenie,
- učitelia upozorňujú na prepojenie a využitie svojich poznatkov v medzipredmetových vzťahoch,
- učitelia podporujú rôzne myšlienkové a pracovné postupy pri riešení úloh,
- učitelia usmerňujú žiakov k tímovej spolupráci na riešení problémov, • učitelia pozitívne motivujú žiakov pri riešení problémov, nesprávne riešenia a závery nezavrhuje, upozornia na chyby,
- učitelia kladú dôraz na plánovanie práce, dokončenie úloh a dodržiavanie termínov.

Kompetencie občianske

- triedni učitelia komunikujú so žiakmi o dianí v triede, umožňujú riešenie úloh a problémov,
- učitelia rešpektujú sociálne, kultúrne, náboženské a etnické individuality žiakov,
- učitelia vyžadujú od žiakov spoluprácu a šírenie priateľskej klímy v triede a v škole,
- učitelia podnecujú u žiakov vlastnú zainteresovanosť pri realizovaní úpravy prostredia triedy a školy.

Kompetencie sociálne a personálne

- učitelia dávajú žiakom možnosť na sebahodnotenie a hodnotenie iných žiakov, pričom dohliadajú na rešpektovanie etických noriem a zásad hodnotenia,
- učitelia dbajú na zapojenie všetkých žiakov do práce a možnosť ich prezentovania,
- učitelia pozitívne hodnotia spoluprácu a vzájomnú pomoc žiakov v skupine.

Kompetencie pracovné

- učitelia vhodne usmerňujú žiakov tak, aby získavali poznatky, zručností a schopností s cieľom prípravy na budúce povolanie,
- učitelia oboznámia žiakov s bezpečnostnými pravidlami a trvajú na ich dodržiavaní pri vyučovaní, pri práci v odborných učebniach (dielne, laboratóriá, školský pozemok, telocvičňa, počítačová učebňa...),
- učitelia oboznámia žiakov s bezpečnými pracovnými postupmi, návodmi na používanie učebných pomôcok, aby žiaci mohli v prípade potreby pracovať samostatne,
- učitelia organizujú exkurzie, výlety a besedy so zameraním podporiť uvedomelú prípravu na povolanie,
- učitelia zaraďujú do vyučovania úlohy z praxe a bežného života.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- učitelia umožňujú žiakom vyjadrovať svoje pocity a vnemy umeleckými spôsobmi,
- učitelia rešpektujú pri vyučovaní a hodnotení žiakov v umeleckých predmetoch individuálnym prístupom,
- učitelia organizujú v spolupráci so žiakmi výlety a exkurzie s cieľom poznávať umenie a kultúru vo všetkých podobách,

- učitelia sa v kontakte so žiakmi správajú podľa pravidiel etikety, primerane situáciám a to isté vyžadujú aj od žiakov.

Medzi strategické kroky patria aj organizačné formy a metódy vyučovania, ktoré sú zapracované do jednotlivých učebných osnov predmetov.

2. Profil absolventa školy

Profil absolventa primárneho vzdelávania

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni absolvent primárneho vzdelávania disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozna v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Profil absolventa nižšieho stredného vzdelávania

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a seba vzdelávania v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
  - vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
  - využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
  - používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
  - používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
  - vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
  - dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
  - uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
  - posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
  - chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
  - uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
  - prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
  - pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
  - má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.
- Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

3. Stupeň vzdelania, spôsob ukončovania a vydávanie dokladu o dosiahnutom vzdelaní

Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou.

Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy alebo úspešným absolvovaním prvého ročníka päťročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole, do ktorého sa prijímajú žiaci z ôsmeho ročníka základnej školy alebo úspešným absolvovaním štvrtého ročníka osemročného vzdelávacieho programu odboru vzdelávania v strednej škole alebo absolvovaním tretieho ročníka vzdelávacieho programu praktickej školy.

Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni.

Základná škola s materskou školou, Záriečie 136 poskytuje vzdelávanie v súlade so školským zákonom.

Žiak skončil plnenie povinnej školskej dochádzky, ak od začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky absolvoval 10 rokov vzdelávania v školách podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „školský zákon“), alebo dňom 31. augusta príslušného školského roka, v ktorom žiak dovŕšil 16. rok veku.

Žiakovi 8. ročníka vzdelávacieho programu základnej školy, ktorý dovŕšil 16 rokov veku, riaditeľ školy umožní ukončiť 9. ročník a získať nižšie stredné vzdelanie, ak je predpoklad úspešného ukončenia najneskôr do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 17. rok jeho veku.

Doklady o získanom vzdelaní podľa školského zákona môžu vydávať školy zaradené do siete škôl a školských zariadení. Dokladom o získanom vzdelaní v základnej škole je vysvedčenie, ktoré je napísané v štátnom jazyku a na prepísanom tlačive schválenom ministerstvom školstva. Za zhodu údajov a správnosť vyplnenia tlačív zodpovedá riaditeľka školy.

Škola vydáva žiakovi v posledný vyučovací deň prvého polroka - 31. januára 2024 (streda) prostredníctvom triedneho učiteľa výpis z vysvedčenia za 1. polrok školského roka 2023/2024. V posledný vyučovací deň druhého polroka - 28. júna 2024 (piatok), škola vydáva vysvedčenie s údajmi za obidva polroky.

Pri polročnom a koncoročnom hodnotení žiaka so ZZ sa používa rovnaké tlačivo vysvedčenia ako pre ostatných žiakov.

Vysvedčenie z príslušného ročníka vzdelávacieho programu, po absolvovaní ktorého žiak získa stupeň vzdelania, obsahuje aj doložku s uvedením získaného stupňa vzdelania:

- po ukončení 4. ročníka – ISCED 1 – primárne vzdelanie

Do doložky na vysvedčení sa uvedie: „ Žiak získal primárne vzdelanie“.

- po ukončení 9. ročníka – ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelanie

Do doložky na vysvedčení sa uvedie: „Žiak získal nižšie stredné vzdelanie“

Žiakovi so zdravotným znevýhodnením, ktorý sa vzdelával podľa individuálneho vzdelávacieho programu, sa v doložke vysvedčenia uvedie: „Bol/a/ vzdelávaný/á/ podľa individuálneho vzdelávacieho programu“. Ak sa v individuálnom vzdelávacom programe úpravy vzdelávania vzťahujú len k niektorým vyučovacím predmetom, v doložke vysvedčenia sa uvedie: „Bol/a/ vzdelávaný/á/ podľa individuálneho vzdelávacieho programu uplatňovaného v predmete /v predmetoch/...“. V doložke vysvedčenia žiaka so zdravotným znevýhodnením je možné uviesť aj ďalšie dôležité skutočnosti súvisiace s jeho vzdelávaním.

Pri ukončovaní štúdia a vydávaní dokladov postupujeme s platnou legislatívou.

4. Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

Formy organizácie výchovy a vzdelávania upravuje § 54 školského zákona.

Primárne vzdelávanie – 1. stupeň základnej školy tvorí prvý až štvrtý ročník základnej školy.

Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy tvorí piaty až deviaty ročník.

Výchova a vzdelávanie na našej základnej škole sa podľa školského zákona organizuje dennou formou štúdia. Denná forma štúdia sa môže uskutočňovať aj ako dištančná najviac v rozsahu určenom v štátnom vzdelávacom programe:

- v celom rozsahu vzdelávania zabezpečeného školou pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku individuálnym vzdelávaním, preto, že ich zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole alebo preto, že boli vzatí do väzby alebo sú vo výkone trestu odňatia slobody,
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy pre žiakov, ktorí plnia povinnú školskú dochádzku podľa individuálneho učebného plánu,
- v rozsahu podľa odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie pre žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú vzdelávaní podľa individuálneho vzdelávacieho programu alebo ktorí sú žiakmi so všeobecným intelektovým nadaním,
- v rozsahu podľa rozhodnutia riaditeľa školy, ministra školstva alebo inej oprávnenej osoby v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu pre všetkých žiakov,
- v rozsahu nevyhnutne potrebnom, najviac však 1 mesiac, z dôvodu havárie v budove školy alebo rekonštrukcie budovy školy.

Povinné predmety sú vyučované hromadne s prihliadnutím na individuálne potreby žiaka. V rámci hodiny učiteľ využíva skupinové vyučovanie a to podľa charakteru hodiny a podmienok triedy.

Organizačné formy vyučovania: individuálna práca, skupinová práca, blokové vyučovanie, projektové vyučovanie, skupinové vyučovanie, exkurzia, seminár, beseda, blokové vyučovanie, projektové vyučovanie, dištančná/hybridná výučba. Metódy vyučovania: metóda demonštrácie a pozorovania, metóda rozhovoru, inscenačné metódy, brainstorming, riešenia problémových úloh, problémový výklad, heuristické a výskumné metódy.

Prostriedky vyučovania: IKT, internet, výukové programy, interaktívne učebné pomôcky, knižničný fond.

Z hľadiska časového vymedzenia jedna vyučovacia hodina trvá 45 minút. Presný časový harmonogram – rozvrh hodín a prestávok je uvedený v pracovnom a školskom poriadku. Predmety technika a výtvarná výchova vyučujeme v dvojhodinovom bloku s prestávkou, ak je to umožnené rozvrhom hodín a zložením triedy.

Od 1. septembra 2023 škola zaviedla vo vyučovaní „ranné kruhy“, ktoré budú realizované v každej triede každý pondelok cez prvú vyučovaciu hodinu triednym učiteľom.

Exkurzie, výlety, plavecký výcvik, korčuliarsky výcvik, lyžiarsky výcvik a škola v prírode majú stanovený vlastný časový harmonogram, v ktorom sa rešpektujú bezpečnostné, hygienické a pracovné potreby učiteľa a žiaka.

Prierezové témy realizujeme ako integrálnu súčasť obsahu jednotlivých predmetov alebo formou didaktických hier a účelových cvičení.

5. Výchovno-vzdelávací jazyk

V zmysle § 12 školského zákona výchovno-vzdelávacím jazykom je vyučovací jazyk a výchovný jazyk. Vyučovacím jazykom, v ktorom sa jednotlivé predmety v ZŠ s MŠ Záriečie vyučujú, v ktorom sa skúša, vykonáva monitorovanie a hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania je štátny jazyk: slovenský jazyk.

Deťom a žiakom občanov patriacim k národnostným menšinám a etnickým skupinám sa zabezpečuje okrem práva na osvojenie si štátneho jazyka aj právo na výchovu a vzdelanie v jazyku príslušnej národnostnej menšiny za podmienok ustanovených týmto zákonom. Súčasťou výchovy a vzdelávania v základných školách a stredných školách s iným vyučovacím jazykom, ako je štátny jazyk, je aj povinný vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra v rozsahu vyučovania potrebného na jeho osvojenie alebo vyučovací predmet slovenský jazyk a slovenská literatúra, ktorý sa vyučuje metódami a formami výchovy a vzdelávania ako cudzí jazyk. Nepočujúcim deťom a žiakom sa zaručuje aj právo na výchovu a vzdelávanie primárne v slovenskom posunkovom jazyku.

6. Hodnotenie detí a žiakov

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Nekomparujeme výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého žiaka podľa jeho možností a schopností. Snahou každého učiteľa je pozitívne hodnotenie, ktoré má veľký motivačný charakter. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale dokázali ohodnotiť aj výkon svojho spolužiaka.

Hodnotenie a klasifikácia žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ s MŠ Záriečie prebieha v súlade s § 55, § 55a a § 56 a § 57 školského zákona, Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy a Kritérií percentuálneho hodnotenia žiakov vydanými Základnou školou s materskou školou Záriečie 136, ktoré boli prerokované v pedagogickej rade a rade školy. Žiaci so zdravotným znevýhodnením sú hodnotení a klasifikovaní v súlade so Zásadami hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole – príloha č. 2 metodického pokynu č. 22/2011 a na základe odporúčaní CPP, ktoré žiak navštevuje. Pri písomnom

preverovaní vedomostí a zručností sú uplatňované modifikované verzie testov (výber možností, doplňovacie cvičenie, ...) alebo sú redukované v súlade so všetkými odporúčaniami. Pri hodnotení začleneného žiaka s mentálnym postihnutím vychádzame z metodického pokynu č. 19/2015 na hodnotenie a klasifikáciu prospechu a správania žiakov s mentálnym postihnutím – primárne vzdelávanie.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva podľa úrovne dosiahnutých výsledkov vo vyučovacom predmete: priebežne počas školského roka a súhrnne na vysvedčení za prvý polrok a druhý polrok školského roka. Priebežne počas školského roka je žiak v jednotlivých vyučovacích predmetoch hodnotený %. Súhrnné hodnotenie žiakov sa v 1. ročníku vykonáva formou slovného hodnotenia a v 2. – 9. ročníku formou klasifikácie.

Pri priebežnom hodnotení čiastkových výsledkov a prejavov žiaka na vyučovacích hodinách, ktoré vychádzajú z bodovacieho systému, sa uplatňuje čiastkové hodnotenie v percentách podľa schémy (*získaný počet bodov . 100*) : *maximálny počet bodov = počet percent*

Pri tejto forme priebežného hodnotenia sa používa vážené hodnotenie. V rámci jednotlivých predmetov sú pridelené váhy 0,25; 0,5 a 1 jednotlivým percentám (ústne odpovede, písomné práce, diktáty, ...) a minimálny počet percent za predmet. Výsledky z jednotlivých foriem skúšania vedomostí, poznatkov a zručností majú rôznu váhu a výsledná známka nie je ich aritmetickým priemerom. Jednotlivé percentá sa zaokrúhľujú na celé čísla podľa pravidiel zaokrúhľovania.

Súhrnné hodnotenie vykonané formou slovného hodnotenia obsahuje aj informáciu o tom, či žiak vo vyučovacom predmete splnil požiadavky na postup do vyššieho ročníka. Ak sa vyučovací predmet vyučuje len v prvom polroku, informácia sa uvádza na konci prvého polroka. Ak sa vyučovací predmet vyučuje v prvom aj v druhom polroku alebo len v druhom polroku, informácia sa uvádza na konci druhého polroka. Ak žiak požiadavky na postup do vyššieho ročníka nespĺnil, žiak je hodnotený takto: „Žiak nespĺnil požiadavky na postup do vyššieho ročníka.“

Slovné hodnotenie je hodnotiaci opis toho, ako žiak plnil ciele vzdelávania vo vyučovacom predmete.

Súhrnné hodnotenie vykonané formou klasifikácie je hodnotenie žiaka vo vyučovacom predmete klasifikačným stupňom. Percentuálna úspešnosť na konci klasifikačného obdobia je vypočítaná ako priemer všetkých získaných percentuálnych hodnotení. Takto získaná celková percentuálna úspešnosť sa zaokrúhli na jednotky a je premietnutá do známky podľa nižšie uvedenej stupnice.

Na pedagogickej rade bola prerokovaná a dohodnutá jednotná stupnica pre súhrnné hodnotenie formou klasifikácie:

Záverečná hodnotiaci stupnica	Známka na vysvedčení (1. stupeň)	Známka na vysvedčení (2. stupeň)
100 % – 90 %	1	Výborný

89 % – 75 %	2	chváľitebný
74 % – 50 %	3	Dobrý
49 % – 25 %	4	dostatočný
24 % – 0 %	5	nedostatočný

V súhrnnom hodnotení sa žiakom 1. – 2. ročníka vo vyučovacom predmete Hravá angličtina, žiakom 2. - 4. ročníka vo vyučovacích predmetoch HUV, VYV, PVC, NBV, ETV, TSV, INF a žiakom 5. - 9. ročníka vo vyučovacích predmetoch HUV, VYV, INF, THD, NBV, ETV na vysvedčení a v katalógovom liste žiaka uvádza:

- a) „aktívne absolvoval“, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu aktívne zúčastňoval,
- b) „absolvoval“, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu ospravedlnene nezúčastňoval alebo bol prítomný a zo závažných dôvodov nepracoval, alebo
- c) „neabsolvoval“, ak žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu nepracoval alebo sa neospravedlnene vyučovania nezúčastňoval.

Súhrnné hodnotenie žiakov 1. – 4. ročníka sa vykonáva formou klasifikácie vo vyučovacích predmetoch: SJL, MAT, ANJ, PVO, PDA a VLA.

Súhrnné hodnotenie žiakov 5. – 9. ročníka sa vykonáva formou klasifikácie vo vyučovacích predmetoch: SJL, MAT, ANJ, NEJ, FYZ, BIO, CHE, GEG, GEJ, OBN a TSV.

K hodnoteniu žiakov ZŠ s MŠ Záriečie 136 bol vydaný vnútorný predpis Kritéria percentuálneho hodnotenia žiaka pre jednotlivé stupne a predmety schválený pedagogickou radou, s ktorými sú zákonní zástupcovia každoročne oboznamovaní na plenárnom, triednom rodičovskom združení a prostredníctvom EduPage a tiež je zverejnený na webovej stránke školy. Žiaci sú s kritériami hodnotenia v jednotlivých predmetoch oboznamovaní na úvodných hodinách jednotlivých vyučovacích predmetov a taktiež priebežne počas školského roka.

Škola vydáva žiakovi v posledný vyučovací deň prvého polroka - 31. januára 2024 (streda) prostredníctvom triedneho učiteľa výpis z vysvedčenia za 1. polrok školského roka 2023/2024. V posledný vyučovací deň druhého polroka - 28. júna 2024 (piatok), škola vydáva vysvedčenie s údajmi za obidva polroky.

Dbáme o to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie robíme na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých sledujeme vývoj žiaka.

Zásady hodnotenia:

- objektivnosť,
- spravodlivosť,
- hodnotenie podľa zvolených kritérií,
- komplexnosť,

- citlivosť hodnotenia = nerozdeľovať žiakov na slabších a lepších),
- hodnotením neponižovať žiaka,
- hodnotiť konkrétne, stručne a jasne,
- hodnotením sledovať celkový vývoj žiaka.

Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa berie do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Odlišujeme hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania. Na začiatku školského roka je na pedagogickej rade prerokované hodnotenie a klasifikácia všetkých predmetov. Hodnotenie a klasifikácia jednotlivých vyučovacích predmetov je podrobnejšie rozpracované v učebných osnovách daných predmetov a vnútornej smernici Kritéria percentuálneho hodnotenia.

7. Osobitosti výchovy a vzdelávania cudzincov

Deťom cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky a deťom žiadateľov o udelenie azylu a Slovákov žijúcich v zahraničí sa poskytuje výchova a vzdelávanie, ubytovanie a stravovanie v školách podľa školského zákona za tých istých podmienok ako občanom Slovenskej republiky.

Pre deti cudzincov sa na odstránenie jazykových bariér organizujú základné a rozširujúce jazykové kurzy štátneho jazyka.

Deti žiadateľov o udelenie azylu, deti azylantov, deti cudzincov, ktorým sa poskytla doplnková ochrana, zaraďuje do príslušného ročníka riaditeľ školy po zistení úrovne ich doterajšieho vzdelania a ovládania štátneho jazyka najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o udelenie azylu, deti odídencom najneskôr do troch mesiacov od začatia konania o poskytnutie dočasného útočiska. Z dôvodu nedostatočného ovládania štátneho jazyka možno dieťa podmienene zaradiť do príslušného ročníka podľa veku; na zaradenie do nižšieho ročníka sa vyžaduje informovaný súhlas zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia.

Zapojenie žiaka neovládajúceho vyučovací jazyk školy do výchovno-vzdelávacieho procesu je veľmi dôležité. Ide najmä o prácu s lexikálnou zásobou, komunikáciu na vyučovacej hodine, ale aj samostatnú prácu rozvíjajúcu žiakove zručnosti a spôsobilosti v danej téme. Po nástupe do školy je preto potrebné dať žiakovi určitý čas, aby sa adaptoval na nové prostredie a podmienky. Adaptačná doba by mala trvať aspoň tri mesiace.

V zmysle § 55 ods. 5 školského zákona pri hodnotení žiaka, ktorý je cudzincom, sa v prvom roku štúdia zohľadňuje úroveň ovládania štátneho jazyka. Úroveň ovládania štátneho jazyka môže základná škola zohľadniť aj v ďalších rokoch štúdia.

Ak je dieťa cudzinca vo vyučovacom predmete slovenský jazyk a literatúra hodnotené klasifikačným stupňom nedostatočný, absolvoval alebo neabsolvoval, externého testovania sa so súhlasom riaditeľa školy nemusí zúčastniť.

Pri hodnotení žiakov so statusom osoby, ktorej bolo poskytnuté dočasné útočisko, vo vzťahu ku ktorej sa začalo konanie o poskytnutie dočasného útočiska, alebo osoby, ktorej bol udelený azyl alebo osoby, vo vzťahu ku ktorej sa začalo konanie o udelenie azylu, ktorí boli zaradení na vzdelávanie v základnej škole alebo v strednej škole podľa § 146 ods. 4 školského zákona v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na území Ukrajiny a prišli na Slovensko z dôvodu tohto konfliktu po 24. februári 2022 škola vychádza zo školského zákona a dokumentu vydaného MŠVVaŠ SR dňa 17.01.2023 pod názvom Hodnotenie žiakov – cudzincov v základnej škole a strednej škole v školskom roku 2022/2023:

<https://ukrajina.minedu.sk/data/att/25352.pdf>

Podľa § 10 ods. 13 zákona č. 596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov Regionálny úrad v spolupráci s orgánmi územnej samosprávy organizačne a finančne zabezpečuje jazykové kurzy detí cudzincov s povoleným pobytom na území Slovenskej republiky.

8. Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania

8.1 Definície základných pojmov

V § 2 školského zákona sú definované základné pojmy:

- 1. Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami** má zariadením poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.
- 2. Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou** je požiadavka na úpravu podmienok, obsahu, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní žiaka, ktoré vyplývajú z jeho zdravotného znevýhodnenia, nadania alebo jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí. Ich uplatnenie je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka a dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.
- 3. Žiakom so zdravotným znevýhodnením alebo žiakom so zdravotným postihnutím** je:
  - žiak s mentálnym postihnutím,
  - žiak so sluchovým postihnutím,
  - žiak so zrakovým postihnutím,
  - žiak s telesným postihnutím,
  - žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou,
  - žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami,
  - žiak s vývinovými poruchami,
  - žiak s poruchou správania,
  - žiak s poruchou aktivity a pozornosti,
  - žiak s viacnásobným postihnutím,

- žiak s narušením funkcií v oblasti emocionálnej alebo sociálnej.
- 4. Žiak chorý alebo zdravotne oslabený** - ide o záležitosť dlhodobého charakteru. Môže ísť aj o žiaka, ktorý sa vzdeláva v školách pri zdravotníckych zariadeniach.
- 5. Žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia** alebo žiak žijúci prostredím, v ktorom vzhľadom na sociálne, rodinné, ekonomické a kultúrne podmienky nedostatočne podnecuje rozvoj mentálnych, vôľových, emocionálnych vlastností žiaka, nepodporuje jeho socializáciu a neposkytuje mu dostatok primeraných podnetov pre rozvoj jeho osobnosti.
- 6. Žiak s nadaním** alebo žiak, ktorý má nadpriemerné schopnosti v intelektovej oblasti, v oblasti umenia alebo športu alebo v týchto oblastiach dosahuje v porovnaní s rovesníkmi mimoriadne výsledky alebo mimoriadne výkony a prostredníctvom výchovy a vzdelávania sa jeho nadanie rozvíja.
- 7. Inkluzívne vzdelávanie** – je spoločná výchova a vzdelávanie žiakov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania, uskutočňovaná na základe rovnosti príležitostí a rešpektovania ich výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí a podporujúca ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností školy.

8.2 Výchova a vzdelávanie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu (ďalej len „ŠkVP“) školy. Ak jeho špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávalo podľa ŠkVP, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu - § 7a ods. 1 písm. a) školského zákona vypracovaného v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a po konzultácii so zákonným zástupcom dieťaťa.

Zohľadňovanie individuálnych potrieb žiaka sa realizuje s cieľom zabezpečiť rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj jeho schopností a osobností a s cieľom dosiahnuť primeraný stupeň vzdelania a jeho primerané začlenenie do spoločnosti.

Z toho dôvodu základná škola zabezpečí:

- a) včasnú pedagogickú diagnostiku a v nadväznosti na jej závery v spolupráci so zariadením poradenstva a prevencie odbornú diagnostiku (špeciálnopedagogickú, liečebno-pedagogickú, sociálno-pedagogickú, logopedickú, psychologickú, medicínsku) diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu, individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacích cieľov a obsahu, uplatňovanie rozličných foriem hodnotenia, aplikáciu špecifických a alternatívnych foriem komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie, spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka;

- b) materiálne vybavenie, ktoré zahŕňa špeciálne edukačné publikácie, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, digitálne technológie, úpravu prostredia, prípadne špeciálne miestnosti a učebne;
- c) odborný prístup pedagogických a odborných zamestnancov, školského podporného tímu a zariadení poradenstva a prevencie, podporu pedagogického asistenta;
- d) akceptujúce školské prostredie a programy v triedach a školách, ktoré sú zamerané na formovanie pozitívnych postojov k ľuďom s odlišnosťou a znevýhodnením;
- e) odbornú prípravu pedagogických a odborných zamestnancov;
- f) finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok.

8.3 Vymedzenie cieľov, poslania a zamerania školy

Inkluzívne a humanistické princípy

Cieľ, poslanie a zameranie školy vychádza z princípov výchovy a vzdelávania podľa § 3 školského zákona. V rámci týchto princípov sa naša škola hlási aj k princípom inkluzívneho vzdelávania (§ 3 písm. e) školského zákona), ktoré je *uskutočňované na základe rovnosti príležitostí, rešpektovania výchovno-vzdelávacích potrieb, individuálnych osobitostí a aktívneho zapojenia všetkých žiakov do výchovy a vzdelávania.*

A nielen žiakov, ale aj **každého dospelého človeka** v školskom prostredí – t. j. rodičov i zamestnancov v spolupráci so zriaďovateľom, radou školy, centrom poradenstva a prevencie a ďalšími externými organizáciami. Systém podpory a práce postavený na rozvoji človeka v školskom prostredí vychádza z podpornej úrovne 1. – 5. stupňa definovanej v § 131 školského zákona a bližšie popísaných MŠVVaŠ SR, najmä z podpornej úrovne 1. stupňa a 2. stupňa. To zahŕňa premenu školy na učiace sa spoločenstvo, demokratické prostredie s kritickým myslením, budovanie zdravých vzťahov, či kultúry rešpektu a úcty. Úlohy zamestnancov sú síce rôzne, ale vzájomne sa dopĺňajú, prelínajú a smerujú ku komplexnému rozvoju žiaka. Pedagogický zbor, ktorý pôsobí v podpornej úrovni 1. stupňa najbližšie k žiakom ako kľúčová vzťahová osoba, je v našej škole doplnený o **školský podporný tím**, ktorý intenzívne napomáha podpore vzťahov medzi pedagogickými zamestnancami a rodičmi na ceste k žiakom. Takýto tím je zložený z odborných zamestnancov a niektorých pedagogických zamestnancov, ktorí spoločne pracujú tímovo v školskom prostredí.

Naša škola nastúpila na **cestu k inkluzívnemu vzdelávaniu** otvorením sa pre nové profesie a činnosti so snahou budovať inkluzívnu klímu a kultúru.

Inkluzívna cesta je zameraná na:

- 1) podporu každého žiaka, ale aj učiteľa a rodiča v tom, čo potrebuje k svojmu rastu,

- 2) poskytovanie komplexnej podpory na škole v spolupráci so **školským podporným tímom** prostredníctvom preventívnych aktivít, programov a včasného reagovania na krízové situácie,
- 3) budovanie vzťahového trojuholníka dieťa, rodič a učiteľ,
- 4) formatívne hodnotenie a reflexiu.

Naša škola je otvorená pre vzdelávanie všetkých žiakov v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej ich individuálnym potrebám, potrebám triedy a školy. Pri práci využívame inkluzívny prístup, aby každé dieťa bolo vnímané ako jedinečné a cítilo sa tak. Chceme tak zabezpečiť rovný prístup k vzdelávaniu pre všetkých žiakov, primeraný rozvoj ich schopností, dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a ich primeraného začlenenia do spoločnosti.

8.4 Školský podporný tím

Na škole pracuje aj školský podporný tím (ďalej len „ŠPT“) zložený zo školského špeciálneho pedagóga a výchovného poradcu. Činnosť tohto tímu sa riadi § 131 školského zákona, a § 84 písm. a) zákona 138/2019 Z. z., výkonovými a obsahovými štandardami odborných činností i popísanými stupňami podpory (predovšetkým ide o podpornú úroveň 1. a 2. stupňa), ale aj metodickými usmerneniami VÚDPaP-u (napr. ŠPT, 2022). Tento tím veľmi úzko spolupracuje s CPP. V škole tím úzko spolupracuje s triednymi učiteľmi, učiteľmi, vedením školy, vychovávateľmi, rodičmi a žiakmi.

Členovia tímu majú príslušnú kvalifikáciu a špecializované vzdelávania určené na výkon svojich funkcií a poskytujú žiakom, rodičom a učiteľom rozličné podporné služby, riadia sa platnou legislatívou, pracovnou náplňou, školským vzdelávacím programom a sú metodicky podporovaní centrami poradenstva a prevencie v danom okrese. Pôsobenie týchto zamestnancov je plne v súlade s cieľmi výchovy a vzdelávania, so školským zákonom a najlepším záujmom žiakov. Napriek tomu, že samotná činnosť tímu nepodlieha špeciálnemu súhlasu rodičov, tak ako je to napríklad v rezorte zdravotníctva, predsa jeho činnosť je podporná, partnerská a otvorená, s vysokým štandardom etiky a transparentnosti a informačnou povinnosťou vo vzťahu k rodičom. Držíme sa zásady, že rodič je partner školy a je nielen informovaný, ale aj priamo zapojený do podpory dieťaťa.

Hlavnými oblasťami podpory sú v súlade s § 131 školského zákona prevencia, výchovné a kariérové poradenstvo, rozvoj inkluzívneho vzdelávania, orientačná diagnostika, intervencia a krízová intervencia, reedukácia a metodická podpora a poradenstvo pedagogickým zamestnancom, rodičom alebo žiakom. To môže zahŕňať preventívne programy a aktivity v triedach zamerané na zlepšenie klímy, mediáciu po konflikte alebo ťaživej situácii, podporu učiteľa počas vyučovania, depistáže pri zápisoch alebo v prvých ročníkoch, sociometrie, besedy, diskusie a vzdelávanie pre rodičov a zamestnancov, účasť na rodičovských združeniach a ďalšie. Práca a činnosť týchto zamestnancov je riadnou súčasťou výchovno-vzdelávacej činnosti a napĺňania cieľov výchovy a vzdelávania.

Škola na podporu **výchovno-vzdelávacích potrieb** žiakov podľa § 2 písm. h) školského zákona poskytuje podporu všetkým žiakom, a to tak, že *zabezpečuje podmienky, organizáciu a realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu spôsobom, ktorý primerane zodpovedá potrebám telesného, psychického a sociálneho vývinu žiakov* v úzkej spolupráci so ŠPT:

- a) poskytuje všetkým žiakom podporu na podpornej úrovni 1. stupňa, ako sú preventívne programy, pravidelné elektronické aj osobné konzultácie rodičov s učiteľmi,
- b) zostavuje školský poriadok zameraný na spravodlivejšie a ľudskejšie formované pravidlá školského života v súčinnosti so žiakmi a radou školy,
- c) pravidelne sleduje a realizuje skrining dochádzky, prospechu a správania žiakov cez prístup ŠPT do internetovej žiackej knižky a triednej knihy, prinášanie systémových návrhov na zlepšenie, špecifické sledovanie rizikových faktorov, ako je adaptácia žiakov prvého ročníka ZŠ, prechod na druhý stupeň ZŠ, prestup alebo odchod žiaka, obdobie dospievania,
- d) umožňuje všetkým žiakom prístup k ŠPT a jeho službám, keď to v priebehu celej školskej dochádzky žiak alebo jeho rodič potrebuje na individuálnu podporu v kríze, životných ťažkostiach alebo na vlastný rozvoj svojho potenciálu,
- e) umožňuje prácu v škole a triedach aj zamestnancom CPP pri preventívnej činnosti, krízovej intervencii, skriningu i spolupráci na podpore detí a rodičov v úzkej súčinnosti so ŠPT,
- f) informuje rodičov, žiakov a zamestnancov cez webovú stránku školy, nástenky, internetovú žiacku knižku o ďalšej podpornej činnosti.

Škola zároveň poskytuje špecifickú podporu aj žiakom, ktorí podľa § 2 písm. i) majú **špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby**, ktoré naplňajú formou školskej integrácie.

Tá sa realizuje:

- a) v podmienkach **všeobecnej podpory** s využitím všeobecných podporných mechanizmov školského vzdelávacieho programu, keď učitelia vytvárajú v triedach takú atmosféru spolupráce, slobody a zodpovednosti, podpory a diferencovaného prístupu v hodnotení a metódach, že žiak dokáže účinne napredovať bez ďalších úprav,
- b) v rámci vytvárania **individuálneho vzdelávacieho programu** podľa § 7a školského zákona, pričom sa realizuje *úpravou podmienok, obsahov, foriem, metód a prístupov vo výchove a vzdelávaní, uplatnenie ktorých je nevyhnutné na rozvoj schopností alebo osobnosti žiaka, aby dosiahol primeraný stupeň vzdelania a začlenenie do spoločnosti*,
- c) spolupracou s ďalšími subjektmi a sieťovaním sa s CPP, políciou, sociálnou kuratelou, lekármi a ďalšími organizáciami pre komplexnejšiu podporu všetkých detí.

Školský podporný tím poskytuje podporu všetkým žiakom v základnej škole.

Koordinátor tímu je školský špeciálny pedagóg

- jeho úlohou je systematický sumarizovať činnosť tímu, sledovať efektivitu práce z hľadiska možných duplikácií, posúvať požiadavky na tím konkrétnym členom, zvolávať a pripravovať zasadnutia, viesť byrokratický aparát okolo tímu (zápisnice, všeobecnú kartotéku, záznamy činnosti, webstránku, prezentáciu navonok, listy na súdy, kuratelu), usmerňovať činnosť podporného tímu, prizývať ho k zasadnutiam a riešeniam, prijímať podnety od podporného tímu, od riaditeľa či iných účastníkov, rodičov a predostierať ich podporného tímu, či delegovať ich na podporný tím. Zbiera stručnú spätnú väzbu, či bol prípad, problém vyriešený, ako pokračuje, čo ďalej a pod.

Členovia školského podporného tímu:

Školský špeciálny pedagóg

Poskytuje starostlivosť všetkým žiakom (žiakom so zdravotným znevýhodnením, žiakom chorým a oslabeným, žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia, nadaným žiakom a intaktným žiakom). Usmerňuje aj činnosť učiteľov u žiakov. Môže zabezpečovať prvý odborný intervenčný kontakt pri riešení problémov v správaní detí. Rieši intervencie, ktoré od tímu požaduje podporný tím (triedni učitelia). Zabezpečuje adaptáciu detí v triedach, sleduje problémy v kolektívoch a intervenuje, reflektuje príp. konflikty medzi deťmi. Zabezpečuje integráciu detí, dokumentáciu, komunikáciu s poradňami, rodičmi, vyhľadáva deti s poruchami učenia, realizuje depistáže v prvých ročníkoch, či rozvojové grafomotorické programy, koordinujú triednych učiteľov pri edukácii detí so ŠVVP, spolupracujú pri tvorbe IVP.

Výchovný a kariérový poradca

-je expert na podporu žiakov 9. (8.) a 5. ročníka pri rozhodovaní o ďalšom vzdelávaní, zabezpečuje dokumentáciu, prihlášky a kariérne poradenstvo v súvislosti s prechodom na strednú školu alebo 8-ročné gymnázium. Realizuje v triedach aktivity zamerané na poradenstvo a výber povolania pre rodičov, usmerňuje príslušných triednych učiteľov. Udržiava kontakty so strednými školami, organizuje návštevy, exkurzie, výmenné pobyty a aktivity medzi školami, besedy. Pravidelne sa vzdeláva, sleduje trendy, spoznáva deti a usmerňuje ich pri výbere povolania. Zúčastňuje sa konzílií, pomáha triednym učiteľom, asistentom a ostatným členom podporného tímu pri riešení výchovných ťažkostí, zúčastňuje sa výchovných komisií, stretnutí s rodičmi a pod.

Odborný zamestnanec poradenského zariadenia – zväčša každú školu má na starosti aspoň jeden zamestnanec bežného poradenského zariadenia (CPP). Tento zamestnanec užšie spolupracuje so školou, resp. s odborníkmi v nej (napr. so školským psychológom) a aktívne s ním komunikuje.

Hlavné úlohy podporného tímu

- a) účasť na zápisoch žiakov do školy – 1.ročník – depistáž,
- b) vyhľadávanie detí v riziku (dotazníky, Swot analýzy, depistáže, náhodné sledovania a pozorovania v triedach, rozhovory s učiteľmi),
- c) ponuka školení, kurzov a artefietických workshopov pre rodičov budúcich prvákov,

- d) príchod nových žiakov do školy – zabezpečuje komplexný systém prijímania nového žiaka, stretnutie s odbornými zamestnancami, triednym učiteľom, čo si vyžaduje stanoviť aj všeobecné pravidlá prijímania žiakov – rodič poskytuje pri vstupe škole všetky potrebné dokumenty (občiansky preukaz, rodný list, preukaz poistenca, príp. správy o zdravotnom stave dieťaťa alebo jeho špeciálnych výchovných potrebách, psychologické či špeciálnopedagogické vyšetrenia, vysvedčenia a výchovné opatrenia), škola dožiada výkaz od predošlej školy, rodič podpisuje školský poriadok a oboznamuje sa so školským vzdelávacím programom novej školy, podporný tím sleduje adaptačný proces dieťaťa a taktiež poskytuje príp. podporu v kolektíve triedy,
- e) **všeobecná prevencia** - preventívne aktivity s celými triedami (napr. preventívne programy, policajná prevencia, besedy proti extrémizmu, sústredenia, školy v prírode),
- f) **intervencie u detí, rodičov a učiteľov**,
- g) jednoduchá intervencia žiaka či dvojice, skupiny – bitka, nezhody v triede, konflikty, nezvyčajná udalosť menšieho charakteru, ktorá zanecháva stopu postavené na riešenie mediáciou nenásilnej komunikácie,
- h) pravidelná intervencia so žiakom, či skupinkou ak je potrebné s nimi častejšie reflektovať priebeh nejakého dlhodobejšieho problému, nevraživosti detí atď.,
- i) špeciálnopedagogická reedukácia – sedenia s deťmi,
- j) **terapia** – individuálna a skupinová práca s deťmi s vážnejšími problémami,
- k) spolupráca a komplexný systém s ostatnými organizáciami (CPPP a P, iné poradne, krízové centrá, DC, LVS, RC, kuratela, polícia) pri riešení náročnejších situácií,
- l) prechod dieťa do špecializovaných zariadenia (LVS, DC) vrátanie sledovania priebehu, spolupráce so zariadením a prípravy jeho návratu a adaptácie,
- m) realizovanie výchovných komisií, zasadnutí s rodičmi, triedou, rodičovské združenia a i.,
- n) pravidelné porady, supervízne stretnutia, prípadové konzíliá podporného tímu,
- o) vzdelávanie tímu mimo školy/v škole napr. priamo v tímovej práci.

Zásady podporného tímu

1. **Zdieľanie** – podporný tím vzájomne zdieľa a prepája sa podľa potreby. Koordinátor dostáva výstupy pre zabezpečenie lepšej koordinácie prípadov a príp. prepojenie s vedením školy, podporným tímom či rodičmi. Pri emailovej komunikácii alebo stretnutiach prizývať podľa možností triednych učiteľov daného žiaka, resp. člena tímu podľa situácie. Nemá význam pod zámienkou dôvernosti informácie zatajovať, ak ich zdieľanie je v najlepšom záujme dieťaťa. Ideálne je s dieťaťom a rodičom o zdieľaní informácii hovoriť dopredu, resp. zakotviť si to priamo v školskom poriadku. Školský zákon zdieľanie umožňuje a podporuje, dokonca rodiča v § 144 ods. 7d) zaväzuje „informovať školu o zmene zdravotnej spôsobilosti jeho dieťaťa, jeho zdravotných problémoch alebo iných závažných skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na priebeh výchovy a vzdelávania.“

2. **Postupnosť krokov (subsidiarita)** – viesť všetkých naokolo k postupnosti krokov a subsidiarite. Čo môže vyriešiť triedny učiteľ, treba nechať na neho. On je človek prvého kontaktu. Aj rodičia, žiaci a učitelia musia poznať túto postupnosť. Na

podporný tím by sa mal obracať najmä triedny učiteľ. Triednych učiteľov v tomto zmysle aj usmerňuje podporný tím. Ak sa rodič, či žiak obráti na podporný tím mimo triedneho učiteľa, je potrebné aspoň dodatočne ho o tom informovať, príp. ak je problém samotný triedny učiteľ, je potrebné hľadať riešenia, ako o tom čo najskôr hovoriť a hľadať riešenia.

3. Integrácia, IVP, vyšetrenia a komunikácia s CPP – pre poriadok je nutné zachovať postupnosť cez špeciálneho pedagóga.

4. Spolupráca – všetci členovia tímov v škole sú skutočne účinní a nápomocní dieťaťu práve vtedy, keď spolupracujú a sieťujú sa. Deti veľmi potrebujú pociťovať, že „ich ľudia“ stoja okolo nich a poskytujú im spoločnú a jednotnú oporu a bezpečie.

5. Priateľské vzťahy, otvorenosť – rozličné úlohy ľudí v tíme predstavujú farebnosť, komplementaritu, nie hierarchiu, mocenské boje, súťaživosť, duplikovanie služieb. Ak sú teda základom tímu priateľské vzťahy, je predpoklad, že aj chyby, nedostatky sa dokážu ľahko prekonať, vykomunikovať.

6. Kompetencie – hoci je dôležité rozdeliť si v tíme úlohy, komplexnosť a zložitosť sociálnych a psychologických javov v praxi vyžadujú flexibilitu a rešpektovanie rôznosti. Môže sa stať, že pre dieťa je niekedy lepšie, aby jeho problémy riešil napr. iba triedny učiteľ, pokiaľ cíti, že to ešte zvláda, ak ma dieťa k nemu veľkú dôveru, alebo napríklad, ak špeciálny pedagóg zistí o emočných problémoch dieťaťa pri reedukácii, nepošle ho automaticky k psychológovi, s ktorým dieťa ešte ani neprišlo do kontaktu. Je to veľmi citlivý tanec, v ktorom je potrebné udržovať profesionalitu a záujmy dieťaťa. Preto je podporný tím tímom, že môže riešiť problém dieťaťa ako supervízny tím, ale kontaktom s dieťaťom či rodinou poveria človeka, ktorý je dieťaťu najbližšie a voči komu má dieťa veľkú dôveru. Rovnako tak môže psychológ zlyhávajúcemu dieťaťu po smrti blízkej osoby pomôcť s učením, pretože je to prostriedok, ako cez ich pomáhajúci vzťah podporiť dieťa. Pre takéto dieťa môže byť veľmi stresujúce, ak má chodiť ešte napr. aj k špeciálnemu pedagógovi, keď s ním nemá vytvorený vzťah. A opäť, špeciálny pedagóg a triedny učiteľ v tíme supervízne pomáha psychológovi v usmernení pri podpore učenia.

Plán školského podporného tímu

Súčasťou dokumentu je príloha plánu práce jednotlivých členov školského podporného tímu.

Predbežný plán postupu pri riešení jednotlivých prípadov:

1. rozhovor so žiakom, žiakmi – zápis,
2. podľa potreby zrealizovanie rodičovského združenia,
3. zhromaždenie dostupných informácií, návrhy postupu riešenia prípadu,
4. plán postupu v závislosti od riešenia problému,
5. realizovanie plánu činností – individuálne každý člen podporného tímu,
6. vyhodnotenie plánu činností – zápis,
7. prípade potreby kontaktovanie príslušných úradov – ÚPSVaR, PZ SR, atď.

8.5 Individuálny vzdelávací program (IVP)

Individuálny vzdelávací program dopĺňa a upravuje tento školský vzdelávací program a zahŕňa:

- a) vyšetrenie v centre poradenstva a prevencie (zväčša na odporúčanie ŠPT a triedneho učiteľa) a stanovenie ŠVVP a následných odporúčaní úprav,
- b) vypracovanie formálneho dokumentu v súčinnosti s triednym učiteľom a súhlasom rodiča,
- c) úzku spoluprácu a spoločné konziliárne stretnutia podľa potreby rodiča, žiaka, učiteľa, prípadne asistenta, ak pôsobí v triede, a člena ŠPT v prepojení na odporúčania centra poradenstva a prevencie,
- d) dodatočnú špeciálnopedagogickú starostlivosť, ktorú má žiak možnosť využiť v priestoroch školy v pravidelných intervaloch alebo podľa dohody individuálne alebo skupinovo,
- e) zabezpečenie alebo odporúčanie špeciálnych pomôcok, učebných textov a i. počas vyučovania,
- f) úpravy rozvrhu, čiastočné a dočasné oslobodenie od dochádzania do školy, úpravu a zmenu systému hodnotenia alebo nehodnotenie v predmetoch.

Zásady tvorby IVP na ceste k inkluzívnemu vzdelávaniu

1. Úprava podmienok

Hodnotenie žiakov

Hodnotenie predmetov je stanovené všeobecne v školskom vzdelávacom programe (ŠKVP) a individuálne v individuálnom vzdelávacom programe (IVP). Žiak so zdravotným znevýhodnením je hodnotený podľa Vnútorného predpisu - Kritérií percentuálneho hodnotenia žiaka a prihliada sa na odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie.

Povinná školská dochádzka

- a) oslobodenie od povinnosti dochádzať do školy

Žiakovi so zdravotným znevýhodnením, ktorý je oslobodený od povinnosti dochádzať do školy a jeho zdravotný stav mu neumožňuje vzdelávať sa, sa vzdelávanie neposkytuje do pominutia dôvodov, a to na základe písomného odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast a písomného odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie.

- b) oslobodenie od dochádzania do školy bez pravidelnej účasti – individuálne vzdelávanie

O povolení individuálneho vzdelávania rozhoduje riaditeľ školy v rámci rozhodovania o oslobodení žiaka od povinnosti dochádzať do školy podľa osobitného predpisu.

2. Úprava obsahu

- a) modifikácia obsahu vzdelávania podľa individuálnych potrieb žiaka.

Modifikácia vzdelávania spočíva v redukcii obsahu, ktorý má žiak zvládnuť. Žiak si osvojí len časť učiva.

3. Úprava foriem

Integrácia žiaka so zdravotným znevýhodnením na základe odporúčania zariadenia poradenstva a prevencie a so súhlasom zákonného zástupcu.

4. Úprava metód

Priestorové podmienky

- žiak s autizmom alebo inými pervazívnymi poruchami môže pracovať počas vyučovania s pedagogickým asistentom mimo triedy z dôvodu rôznych vplyvov prostredia (hlučnosť, pachy, ruch počas prestávok, atď.),
- žiak s poruchou aktivity a pozornosti, ktorý svojím správaním sústavne a vážne narúša vyučovanie môže byť vzdelávaný v inej miestnosti spolu so školským špeciálnym pedagógom (t. j. vyučovanie alebo jeho časť sa realizuje individuálne),
- žiak so zdravotným znevýhodnením môže písať diktáty, písomné práce, atď. mimo triedy s pedagogickým asistentom alebo školským špeciálnym pedagógom z dôvodu rôznych vplyvov prostredia a koncentrácie,
- individuálna, prípadne skupinová intervencia, reedukácia a korekcia sa realizuje v učebni školského špeciálneho pedagóga, v triedach, prípadne iných miestnostiach (telocvičňa, kuchynka, atď.).

Materiálne podmienky a pomôcky podľa druhu zdravotného znevýhodnenia:

Pozn. Pomôcky, kompenzačné pomôcky a formu úpravy testov, ktoré žiaci môžu využívať pri Testovaní 9, by mali mať možnosť využívať počas celej dochádzky do základnej školy a počas prijímacích skúšok na strednú školu.

Žiak s mentálnym postihnutím:

- počítač, názorné pomôcky, pomôcky na rozvoj jemnej a hrubej motoriky, na manipuláciu s predmetmi, pracovné listy, kalkulačka, prehľady učiva (tabuľky, malá a veľká násobilka), pojmové mapy, slovníky (KSSJ, SSS, SCS, MFS, PSP,)
- tlačené materiály na samostatnú prácu, diktát pripravený ako doplňovačka, predpísané texty na dopĺňanie, učiteľom pripravené poznámky.

Žiak s narušenou komunikačnou schopnosťou:

- počítač, prenosný CD prehrávač,
- tlačené materiály na samostatnú prácu, diktát pripravený ako doplňovačka, predpísané texty na dopĺňanie, učiteľom pripravené poznámky,
- pomôcky na vyučovanie: na precvičovanie výslovnosti hlások (súbory obrázkov, obrázkový slovník, riekanky, obrázková abeceda, čitateľské tabuľky, prehľady učiva (tabuľky, malá a veľká násobilka), slovníky (KSSJ, SSS, SCS, MFS, PSP).

Žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami:

- používa rovnaké pomôcky ako aj u intaktných žiakov,
- tlačené materiály na samostatnú prácu, diktát pripravený ako doplňovačka, predpísané texty na dopĺňanie, učiteľom pripravené poznámky,
- kartičky s písmenami a obrázkami, makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie,

- pojmové mapy s obsahom učiva alebo tematického celku,
- pracovné listy, slovníky (KSSJ, SSS, SCS, MFS, PSP),
- prehľad učiva (tabuľky, malá a veľká násobilka), kalkulačka.

Žiak s viacnásobnými postihnutím

- úpravy a pomôcky na základe primárneho postihnutia,
- používanie pomôcok vychádza z individuálnych potrieb žiaka,
- v prípade ťažkých viacnásobných postihnutí používanie špeciálnych pomôcok a technických prostriedkov.

Žiak s vývinovými poruchami učenia

- čítacie okienko, dyslektická tabuľka, tlačené materiály na samostatnú prácu, diktát pripravený ako doplňovačka, predpísané texty na dopĺňanie, učiteľom pripravené poznámky,
- slovníky, prehľady učiva (tabuľky, malá a veľká násobilka), číselná os, matematické vzorce, geografické mapy a atlas, ilustrácie, názorné pomôcky.

Žiak s poruchami aktivity a pozornosti

- rozvrh, pomôcky podľa individuálnych potrieb žiaka,
- tlačené materiály na samostatnú prácu, diktát pripravený ako doplňovačka, predpísané texty na dopĺňanie, učiteľom pripravené poznámky,
- slovníky, prehľady učiva (tabuľky, malá a veľká násobilka), číselná os, matematické vzorce, geografické mapy a atlas, ilustrácie, názorné pomôcky.

5. Úprava prístupov

Personálna podpora – školský podporný tím, pedagogický asistent, odborní lekári, spolupráca so zariadením poradenstva a prevencie

Školský špeciálny pedagóg

Výchovný poradca

Pedagogický asistent

- podľa požiadaviek učiteľa, vychovávateľa alebo majstra odbornej výchovy sa podieľa na uskutočňovaní školského vzdelávacieho programu materskej školy, základnej školy, školy pre deti s nadaním alebo žiakov s nadaním, špeciálnej školy alebo výchovného programu pre deti a žiakov vo veku plnenia povinnej školskej dochádzky najmä utváraním rovnosti príležitostí vo výchove a vzdelávaní, na prekonávaní architektonických, informačných, jazykových, zdravotných, sociálnych alebo kultúrnych bariér.

Spolupráca školy so zariadením poradenstva a prevencie:

- Centrum poradenstva a prevencie Púchov,
- Súkromné centrum poradenstva a prevencie Púchov, Súkromné centrum poradenstva a prevencie HELP-DYS Púchov.

Spolupráca s odbornými lekármi: pediater, neurológ, pedopsychiater, klinický logopéd.

8.5 Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Základná škola vzdeláva žiakov so zdravotným znevýhodnením spolu s ostatnými žiakmi školy, vytvára podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so zdravotným

znevýhodnením v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a v spolupráci so školským podporným tímom. Podmienky na výchovu a vzdelávanie žiaka so zdravotným znevýhodnením, ktoré zodpovedajú jeho individuálnym potrebám:

1. odborné personálne podmienky, materiálne podmienky, priestorové podmienky, organizačné podmienky;
2. vypracovanie individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý upravuje jednotlivé časti školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka, najmä obsah, metódy, formy alebo spôsoby hodnotenia a spoluprácu so zákonným zástupcom a pedagogickými a/alebo odbornými zamestnancami;
3. uplatňovanie špecifických foriem komunikácie (slovenský posunkový jazyk, Braillovo písmo), alternatívnej a augmentatívnej komunikácie, prípadne iných jazykov a prostriedkov komunikácie;
4. využívanie rôznych odporúčaných foriem špecifickej pedagogickej a odbornej podpory a intervencie, a/alebo na individuálne alebo skupinové vyučovanie v predmetoch, v ktorých sa žiak vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu;
5. vyučovanie za pomoci ďalšieho pedagogického alebo odborného zamestnanca, individuálne alebo v skupinách na vyučovaní, prednostne v triede spolu s ostatnými žiakmi alebo mimo triedy, pričom obsah, formy a postup vyučovania sa konzultuje s príslušným učiteľom;
6. možnosť učiteľom flexibilne prispôbiť rozsah a štruktúru vyučovacej hodiny zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia;
7. podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov so zdravotným znevýhodnením.

Žiak so zdravotným znevýhodnením sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a učebného plánu školy.

Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú žiakovi so zdravotným znevýhodnením, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa **individuálneho vzdelávacieho programu**.

Individuálny vzdelávací program žiaka so zdravotným znevýhodnením

vypracováva v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacích programov pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s jedným druhom zdravotného znevýhodnenia je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka. Individuálny vzdelávací program zohľadňuje maximálny vzdelávací potenciál konkrétneho žiaka.

8.6 Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je vytvorenie podnetného a podporného prostredia pre efektívne vzdelávanie, aby bol zabezpečený ich rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelaniu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov zo SZP škola v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a v spolupráci so školským podporným tímom zabezpečí najmä:

- prispôsobenie metód a foriem vzdelávania podľa individuálneho prístupu tak, aby boli žiaci podporení a motivovaní sa efektívne vzdelávať;
- včasné riešenie ťažkostí vo vzdelávaní, využívanie podpory pedagogického asistenta a iné dostupné možnosti podpory pedagogických a odborných zamestnancov;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov zo SZP a ich rodičov pre pravidelnú dochádzku na vyučovanie;
- motivovanie a vytváranie podmienok pre žiakov s ohľadom na ich pokračujúce vzdelávanie, pôsobenie na trhu práce a praktický život;
- prípravu aktivít, v ktorých môžu žiaci prejsť a uplatniť svoje záujmy, silné stránky a schopnosti;
- podmienky pre komplexný rozvoj osobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia;
- v prípade odlišného materinského jazyka žiaka škola v obsahu a metódach vyučovania individuálne zohľadní mieru jeho znalosti vyučovacieho jazyka.

Vzdelávanie žiakov zo SZP sa uskutočňuje v bežných triedach spolu s ostatnými žiakmi. V prípade potreby škola môže využiť individuálny vzdelávací program pre konkrétneho žiaka (vypracovaný na jeden, viacero alebo aj všetky vyučovacie predmety) v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Ak má žiak zo SZP zároveň odlišný materinský jazyk a potrebu podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka navštevovanej školy, škola to zohľadní vo vyučovaní a podľa potreby aj v individuálnom vzdelávacom programe daného žiaka.

8.7 Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je umožniť im vzdelávať sa a rozvíjať v súlade s ich vývinovými charakteristikami (napr. akcelerovaný kognitívny vývin) a s prihliadnutím na možné vývinové špecifiká, súvisiace s ich nadaním (napr. asynchrónny vývin). Nadaný žiak sa vzdeláva podľa školského vzdelávacieho programu a rámcového učebného plánu školy. Ak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú nadanému žiakovi, aby sa vzdelával podľa školského vzdelávacieho programu školy, žiak sa vzdeláva podľa individuálneho vzdelávacieho programu v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu žiaka. Individuálny vzdelávací program nadaného žiaka vypracováva pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v

spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy, prípadne aj s ostatnými vyučujúcimi. Pri tvorbe individuálneho vzdelávacieho programu nie je potrebné doslovne postupovať podľa vzdelávacieho programu pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním, keďže rozmanitosť potrieb a charakteristík žiakov s nadaním je veľmi veľká. Je potrebné prihliadať primárne na individuálne špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby konkrétneho žiaka, vrátane potrieb vyplývajúcich zo zdravotného alebo sociálneho znevýhodnenia. Triedy s rozšíreným vyučovaním niektorých predmetov alebo športové triedy možno zriaďovať aj pre tých žiakov, ktorí neboli diagnostikovaní ako nadaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ale vybraní na základe kritérií určených riaditeľom školy.

Za triedy pre žiakov s nadaním sú pokladané iba tie triedy, ktorých žiaci boli ako nadaní diagnostikovaní zariadením poradenstva a prevencie. Vo všetkých organizačných formách vzdelávania škola zabezpečí žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania, na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov a na prípadné špecifické vývinové charakteristiky, súvisiace s nadaním (napr. asynchrónia, dysfunkčný perfekcionizmus, senzitivita);
- zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- v prípade potreby spolupracovať so psychológom, prípadne s iným odborným zamestnancom;
- v prípade umelecky nadaných žiakov spolupracovať s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny a športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- dbať na komplexný rozvoj osobnosti nadaných žiakov;
- zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a uplatňovať diferencovaný prístup vo vyučovaní, vrátane postupov zameraných na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov, napr. projektové vyučovanie;
- umožniť žiakom vzdelávanie pod vedením tútora alebo vzdelávanie v konkrétnom predmete pod vedením učiteľa školy vyššieho stupňa;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce, sebareflexii a seba prijatiu;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci. Tieto podporné opatrenia je škola povinná zabezpečiť, okrem prípadov, ak to vzhľadom na jej podmienky preukázateľne nie je možné.

9. Učebný plán

Učebný plán obsahuje názov vzdelávacej oblasti, povinnú hodinovú dotáciu pre jednotlivé vyučovacie predmety podľa ŠVP hodinovú dotáciu s využitím disponibilných hodín a poznámkovú časť. Naša škola má vymedzenú časovú dotáciu v súlade s rozdelením rámcového učebného plánu do ročníkov.

**UČEBNÝ PLÁN- ISCED1 a ISCED2 Školského vzdelávacieho programu ZŠsMŠ Záriečie
s vyučovacím jazykom slovenským platný od 01.09.2023 pre školský rok 2023/2024**

Vzdelávacia Oblasť	vyučovací predmet	Ročník primárne vzdelávanie					Ročník nižšie stredné vzdelávanie					
		1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.	Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	9	8 ⁺¹	7 ⁺¹	7 ⁺¹	31 ⁺³	5	5	4 ⁺¹	5	5	24 ⁺¹
	anglický jazyk			3	3	6	3 ⁺¹	3 ⁺¹	3 ^{+2*}	3 ⁺²	3 ^{+2*}	15 ^{+4+4*}
	hravá angličtina	1	1			2						
	nemecký jazyk								2		2	4
Matematika a práca s informáciami	matematika	4 ⁺¹	4 ⁺¹	4 ⁺¹	4	16 ⁺³	4 ⁺¹	4 ⁺¹	4 ⁺¹	4 ⁺¹	5	21 ⁺⁴
	informatika			1	1	2	1	1	1	1	1	4 ⁺¹
Človek a príroda	prvouka	1	2			3						
	prírodoveda			1	2	3						
	fyzika							2	1	2	1 ⁺¹	6 ⁺¹
	chémia								2	2	1	5
	biológia						2	1 ⁺¹	2	1	1	7 ⁺¹
Človek a spoločnosť	vlastiveda			1	2	3						
	dejepis						1	1	1	1	2	6
	geografia						2	1 ⁺¹	1	1	1	6 ⁺¹
	občianska náuka						1	1	1	1	1 ⁺¹	4 ⁺²
Človek a hodnoty	etická v./náboženská výchova/náboženstvo	1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie			1	1	2						
	technika						1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	4	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	2	2	1	1	6	1	1	1	1	1	5
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	8	2	2	2	2	2	10
	základ	20	20	23	25	88	24	25	26	27	25	127
	voliteľné (disponibilné) hodiny	2	3	2	1	8	3	4	4	3	5	19
	spolu	22	23	25	26	96	27	29	30	30	30	146

ŠVP- štátny vzdelávací program, ŠKVP- školský vzdelávací program, *žiaci, ktorí si nevybrali druhý cudzí jazyk

Poznámky:

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet hodín je presne daný.

2. V tomto rozdelení učebného plánu trvá vyučovacia hodina 45- minút.

3. Vyučovacie predmety majú časovú dotáciu s súlade s rozdelením RUP do ročníkov. Využitie sú všetky disponibilné hodiny, ktorými sme podporili: slovenský jazyk a literatúru v 2., 3., 4. a 7. ročníku, cudzí jazyk 5. – 9. ročníku, matematiku v 1. - 3. ročníku a 5. - 8. ročníku, informatiku a fyziku v 9. ročníku, biológiu a geografiu v 6. ročníku, občiansku náuku v 5. a 9. ročníku. V 1. – 2. ročníku z 1 disponibilnej hodiny vyučujeme predmet Hravá angličtina.

4. Na vyučovanie vyučovacích predmetov náboženská výchova a etická výchova sa trieda rozdeľuje na skupiny. Jedna skupina má najviac 20 žiakov. Do jednej skupiny možno spájať žiakov viacerých tried jedného ročníka. Ak počet žiakov v skupine klesne pod 12 žiakov, možno do skupín spájať aj žiakov rôznych ročníkov. Voľbu príslušného vyučovacieho predmetu nie je možné v priebehu školského roka zmeniť.

V školskom roku 2023/2024 spájame žiakov do skupiny:

- ETV žiaci 1. a 2.ročníka, 4., 5. a 6. ročníka,
- NBV- katolícke žiaci 1. a 2. ročníka, 3. a 4. ročníka, 5. a 6. ročníka, 7., 8. a 9. ročníka,
- NBV- evanjelické žiaci 1. a 2. ročníka, žiaci 3. a 4. ročníka, žiaci 5. a 6. ročníka, žiaci 7. a 8. ročníka, žiaci 9. ročníka sa nespájajú so žiakmi z inej triedy do skupiny, vytvárajú samostatnú skupinu.

5. Na vyučovanie vyučovacieho predmetu telesná a športová výchova sa trieda rozdeľuje na skupiny na každej vyučovacej hodine, ak je v nej počet žiakov vyšší ako 25, alebo ak školský vzdelávací program určuje iné delenie. Do jednej skupiny možno spájať žiakov viacerých tried jedného ročníka. Pre chlapcov a dievčatá možno vytvoriť v súlade so školským vzdelávacím programom oddelené skupiny. Ak sa vyučovací predmet telesná a športová výchova vyučuje v oddelených skupinách pre chlapcov a dievčatá nie je možné vytvoriť v jednom ročníku skupinu s počtom najmenej 12 žiakov, možno do skupín spájať aj žiakov po sebe nasledujúcich ročníkov; ak nie je možné do skupiny spojiť žiakov po sebe nasledujúcich ročníkov, možno do nej spojiť žiakov rôznych ročníkov rovnakého stupňa.

V školskom roku 2023/2024 vo vyučovacom predmete telesná a športová výchova spájame dievčatá a chlapcov do jednej skupiny – TSV sa vyučuje po triedach v 1., 2., 3., 4. a 5. ročníku. V 6. až 9. ročníku vytvárame oddelené skupiny nasledovne:

- dievčatá 6. a 7. ročníka,
- dievčatá 8. a 9. ročníka,
- chlapcov 6. a 7. ročníka,
- chlapcov 8. a 9. ročníka.

6. Na vyučovanie vyučovacích predmetov cudzí jazyk, informatika a technika sa trieda rozdeľuje na skupiny, ak je v nej počet žiakov vyšší ako 17. Do jednej skupiny možno spájať žiakov viacerých tried jedného ročníka.

- Vyučovanie vyučovacieho predmetu technika na druhom stupni prebieha bez delenia na skupiny.
- Na druhom stupni ZŠ sa vyučovací predmet technika člení na dva tematické okruhy: technika /z časovej dotácie 2/3/ a ekonomika domácnosti /z časovej dotácie 1/3/.
- Vyučovanie vyučovacieho predmetu informatika v 4. - 9. ročníku prebieha bez delenia žiakov na skupiny.

- V 3. ročníku s počtom žiakov 18 sa vyučovanie predmetu informatika a anglický jazyk rozdeľuje na 2 skupiny.
- V 1. - 2. ročníku sa vyučuje cudzí jazyk- Hravá angličtina. V 1. ročníku s počtom žiakov 22 sa vyučovanie predmetu Hravá angličtina rozdeľuje na 2 skupiny.
- V 3. - 4. ročníku sa vyučuje cudzí jazyk- Anglický jazyk.

Druhý cudzí jazyk sa v ZŠ s MŠ Záriečie vyučuje, ak sa v 6. ročníku prihlási 50 % žiakov na základe písomnej prihlášky podpísanej zákonným zástupcom. Žiaci, ktorí sa neprihlásia na 2CJ budú navštevovať dotované hodiny anglického jazyka v aktuálnom ročníku z disponibilných hodín. Žiaci budú postupovať podľa zvoleného programu až do 9. ročníka, t. z. nemôžu vo vyššom ročníku zmeniť rozhodnutie o absolvovaní 2 CJ. Žiaci, ktorí si vyberú 2. cudzí jazyk budú mať tri hodiny anglického jazyka týždenne. Ak sa prihlási vyšší počet žiakov ako je 50% z ročníka a podmienky školy nedovoľujú zriadiť ďalšiu skupinu, budú na druhý cudzí jazyk vybraní žiaci, ktorí majú lepší prospech z anglického jazyka a slovenského jazyka a majú predpoklad ho úspešne zvládnuť.

- V školskom roku 2023/2024 sa druhý cudzí jazyk – nemecký jazyk na základe záujmu žiakov vyučuje v 7. a 9. ročníku, a to 2 vyučovacie hodiny týždenne. Žiaci, ktorí neprejavili záujem o druhý cudzí jazyk, majú 5 hodín anglického jazyky týždenne /t. z. 3 hodiny zo štátneho vzdelávacieho plánu a 2 hodiny z voľných disponibilných hodín/. V 8. ročníku sa vyučuje jeden cudzí jazyk- anglický jazyk.

7. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.

8. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu. Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:

- a) vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
- b) vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe;
- c) vyučovacie predmety, ktorých obsah je doplnením vyučovacieho predmetu pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí nemôžu napredovať v rámci bežných vyučovacích hodín a ktorí postupujú podľa individuálnych vzdelávacích programov;
- d) špecifické vyučovacie predmety pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

9. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie, a to s uplatnením špecifik podľa bodu 8. Osobitosti výchovy a vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania.

10. Od 1. septembra 2023 škola zaviedla po odsúhlasení pedagogickou radou v rámci prvej vyučovacej hodiny „ranné kruhy“, ktoré sú realizované v každej triede každý pondelok cez prvú vyučovaciu hodinu triednym učiteľom.

11. Podľa Národného štandardu finančnej gramotnosti sme zapracovali a aplikujeme témy finančnej gramotnosti a čitateľskej gramotnosti do iŠkVP.

Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 6. 2. 2015 pod číslom 2015-5130/1760:1-10A0 ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2015 a v znení neskorších dodatkov, ktoré schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 20.07.2022 pod číslom 2022/18144:1-A2140 pre základné školy s platnosťou od 1. 9. 2022.

10. Učebné osnovy

Všetky predmety vyučujeme podľa platného ŠkVP Základnej školy s materskou školou pre ISCED 1, ISCED 2, ktorý je vytvorený v súlade s iŠVP vydaným Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.

MŠVVaŠ SR schválilo dňa 6. februára 2015 inovovaný Štátny vzdelávací program pre prvý stupeň základnej školy s číslom 2015-5129/1758:1-10A0 a inovovaný Štátny vzdelávací program pre druhý stupeň základnej školy s číslom 2015-5129/5980:2-10A0.

MŠVVaŠ SR schválilo dňa 20.07.2022 Štátny vzdelávací program – konsolidované znenie pod číslom 2022/18144:1-A2140 pre základné školy s platnosťou od 01.09.2022, na základe ktorého bol aktualizovaný iŠkVP.

Dodatky vydané k štátnemu vzdelávaciemu programu sú zapracované v tomto školskom vzdelávacom programe a následne bude tento program aktualizovaný podľa platnej legislatívy dodatkom.

Vypracované učebné osnovy sú súčasťou tohto programu (príloha č.1).

10.1.1 Vzdelávacie oblasti

- Jazyk a komunikácia,
- Matematika a práca s informáciami,
- Človek a príroda,
- Človek a spoločnosť,
- Človek a hodnoty,
- Človek a svet práce,
- Umenie a kultúra,
- Zdravie a pohyb.

Predmety, zaradené do jednotlivých oblastí sú uvedené v RUP.

10.1.2 Začlenenie prierezových tém, národných štandardov

Do obsahu jednotlivých predmetov sú začlenené prierezové témy ako ich integrálna súčasť alebo sa vyučujú formou didaktických hier a účelových cvičení. Do obsahu jednotlivých predmetov sme zapracovali aj témy národného štandardu Finančná gramotnosť, Čitateľská gramotnosť a témy z projektu „Voda a klíma v našej škole“, kde sa venujeme prevencii povodní a sucha.

Prierezové témy

Prvý stupeň: Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova a ľudová kultúra, Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke a Ochrana života a zdravia.

Druhý stupeň: Osobnostný a sociálny rozvoj, Výchova k manželstvu a rodičovstvu, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Ochrana života a zdravia.

Obsah prierezových tém nadväzuje na programy odporúčané POP pre aktuálny školský rok a budú sa aktualizovať podľa ďalších odporúčaní MŠVVaŠ SR. Témy sú vyučované s ohľadom na veku primeranosť žiaka na 1. a 2. stupni ZŠ

Prierezové témy sú napĺňané v rámci vyučovania konkrétnych predmetov, nie je potrebné ich osobitne zaznamenávať v triednej knihe. V triednej knihe zaznamenávame témy: Ochranu života a zdravia a VAK.

10.1.2.1 Dopravná výchova –výchova k bezpečnosti v cestnej premávke (DVA)

Ciele výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke na ZŠ zahŕňajú oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- spôsobilosť pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Témy:

DVA 1: Všeobecné záväzné právne predpisy o doprave.

DVA 2: Morálna a právna zodpovednosť účastníkov cestnej premávky.

DVA 3: Ohľaduplnosť účastníkov cestnej premávky.

DVA 4: Bezpečné správanie sa účastníkov cestnej premávky (chodec, cyklista, korčuliar).

DVA 5: Prostredie na komunikácii počas premávky, schopnosť vyhodnotiť rôzne situácie v praktickom živote.

DVA 6: Schopnosť orientovať sa v krízových, nebezpečných situáciách.

DVA 7: Zásady činnosti pri dopravnej nehode.

DVA 8: Poskytnutie prvej pomoci – povinnosť každého občana.

DVA 9: Vplyv negatívnych faktorov ovplyvňujúcich kondíciu vodiča – únava, spánok, alkohol.

DVA 10: Vplyv technického stavu dopravných prostriedkov na bezpečnosť cestnej premávky.

DVA 11: Dopravné značky a zariadenia.

DVA 12: Význam dopravného značenia.

DVA 13: Technika jazdy na bicykli, bezpečnosť počas cesty do a zo školy.

DVA 14: Výhody a efektívnosť využitia internetu, multimédií vo výučbe.

10.1.2.2 Mediálna výchova (MDV)

Výučba mediálnej výchovy prispieva k socializácii jednotlivca a k rozvíjaniu spôsobilosti žiakov kriticky, selektívne využívať médiá a ich produkty. Cieľom mediálnej výchovy je, aby žiaci lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania mediálneho sveta. Žiaci by za pomoci výučby mediálnej výchovy mali postupne dokázať nájsť vlastný spôsob ako žiť v realite, ktorú médiá veľmi ovplyvňujú. Učí žiakov správne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si vyplývajúcu zodpovednosť.

Témy:

MDV 1: Druhy médií a ich fungovanie.

MDV 2: Pozitívne a negatívne vplyvy médií na život mladého človeka.

MDV 3: Vplyv médií na ľudí vyššieho veku.

MDV 4: Vplyv násilia v médiách na vývin dieťaťa.

MDV 5: Vplyv sexuality v médiách na vývin dieťaťa.

MDV 6: Ľudská dôstojnosť a médiá.

MDV 7: Aktívne využitie médií v procese komunikácie.

MDV 8: Realita života a mediálna realita.

MDV 9: Sloboda výberu mediálnych produktov.

MDV 10: Nahrádzanie mediálneho konzumu alternatívnou zmysluplnou činnosťou (stretnutia s priateľmi, výlety do prírody, šport, hobby...).

MDV 11: Produkcia vlastných mediálnych príspevkov.

MDV 12: Právo ľudí na slobodu vyjadrovania.

MDV 13: Právo človeka na slobodný prístup k informáciám.

MDV 14: Internet ako pomocník v procese vzdelávania.

MDV 15: Internet ako únik do virtuálnej reality.

MDV 16: Uniformizácia spôsobená nepochybnou dominanciou jedného jazyka a jednej kultúry v nových médiách.

MDV 17: Médiá ako nástroj propagácie demokratických zmien.

MDV 18: Médiá ako nástroj hrozby aktivít iniciujúcich etnickú nenávisť.

10.1.2.3 Ochrana života a zdravia (OZO)

Charakteristika učiva

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ (OZO) sa v základných školách realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov štátneho vzdelávacieho programu a obsahom samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier a účelových cvičení. Aplikuje sa v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody (OČP). Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na

ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Ciele učiva

Povinné učivo, ktoré nie je samostatným predmetom, je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Poskytuje žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Formatívna a informatívna zložka učiva sa prezentuje činnosťou žiakov:

- a) morálnou, ktorá tvorí základ ich vlasteneckého a národného cítenia;
- b) odbornou, ktorá im umožňuje osvojenie vedomostí a zručností v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- c) psychologickou, ktorá pôsobí na proces adaptácie v požiadavkách záťažových situácií;
- d) fyzickou, pre ktorú je charakteristická tvorba predpokladov na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Kompetencie preberaného učiva zahŕňajú individuálne, medziľudské aspekty a pokrývajú formy správania, ktoré jednotlivec využíva na efektívnu a konštruktívnu účasť na spoločenskom živote v prípadoch riešenia konfliktov. Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Tieto spoločenské a občianske kompetencie by mali ovplyvniť schopnosť žiakov zvládať stres a frustráciu, komunikáciu s inými ľuďmi a solidaritu pri riešení problémov širšej komunity ľudí. Možno predpokladať, že rozvíjaním týchto vlastností sa utvárajú požadované schopnosti potrebné pre občana v oblasti ochrany života a zdravia (OZO) a to nielen v aktuálnom čase počas vzdelávania v škole, ale aj v úlohe perspektívnej v dospelosti v rôznych zamestnaniach.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Svojou humánnou podstatou má pre žiakov mimoriadny význam. Sebaochrana a vzájomná pomoc vychádza z práva každého občana byť včas varovaný pred hroziacim nebezpečenstvom varovnými signálmi, zabezpečený individuálnymi ochrannými prostriedkami, evakuáciou a ukrytím. Mimoriadna udalosť môže vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné

podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

V obsahu učiva je viac tém, ktoré sa odvíjajú zo základov takých oblastí, ktoré môžu prispieť k rozvoju vedomostí, zručností a návykov pre ochranu človeka a spoločnosti. Pre dosiahnutie cieľov využíva OZO daný tematický obsah, vhodné organizačné formy, metódy a prostriedky prispôsobené daným podmienkam. Opakovanie určitých zhodných prvkov a príbuznosti tém treba chápať z hľadiska cieľov v ročníku (vidieť, poznať, ovládať, získať poznatok a zručnosť).

Na záver deväťročného štúdia na základnej škole by mali žiaci teoreticky a prakticky ovládať vybrané úlohy:

- z tematiky riešenia mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zo zdravotnej prípravy vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- vedieť zvládnuť základné činnosti pri pohybe a pobyte v prírode;
- vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre prípad vzniku predpokladaných mimoriadnych situácií.

ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE 1. STUPEŇ ZŠ (ISCED 1)

Ochrana života a zdravia sa v základných školách realizuje prostredníctvom učebných predmetov štátneho vzdelávacieho programu a samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier.

V rámci témy sa aplikuje učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou povinného učiva ochrany človeka a prírody. Ochrana života a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne aj počas pobytu a pohybu v prírode môžu vzniknúť mimoriadne situácie vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie. Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom na to je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.

Cieľom oblasti je formovať vzťah žiakov k problematike ochrany ich zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí, poskytnúť im potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky, osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života.

Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách.

Realizácia učiva

Na realizáciu učiva Ochrany života a zdravia sa využívajú viaceré organizačné formy: Didaktické hry (DH) v 1. – 4. ročníku sa konajú v prírode 1-krát v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2 – 4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností. Didaktické hry nezamieňame s

cvičeniami v prírode v rámci telesnej výchovy – učivo z turistiky. Didaktické hry možno vykonať po ročníkoch – triedach.

Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy:

- vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzi predmetové vzťahy,
- úlohy objektovej ochrany školy,
- rešpektovanie vnútorného poriadku školy,
- požiarne a poplachové smernice,
- zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci,
- cvičenia v prírode v rámci TV,
- príprava učiteľov na proces v DH.

ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE 2. STUPEŇ ZŠ (ISCED 2)

Ochrana človeka a zdravia sa v základných školách realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutnosťou je aj neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode.

Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany vlastného zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Na to je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života, rozvinúť morálne vlastnosti žiakov tvoriace základ vlasteneckého a národného citenia, formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Realizácia učiva

Na realizáciu učiva Ochrany života a zdravia sa využívajú viaceré organizačné formy: **Účelové cvičenia (ÚC)** v 5. – 9. ročníku realizujeme v prírode 2 razy do roka po 5 hodín spravidla na jeseň a jar. Pred realizáciou ÚC vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 3 – 5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácie plánovaného ÚC. Učivo turistiky realizované v rámci telesnej výchovy formou cvičení v prírode nezamieňame s ÚC.

Účelové cvičenia možno vykonať po ročníkoch – triedach.

Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy:

- vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzipredmetové vzťahy,
- úlohy objektivej ochrany školy,
- rešpektovanie vnútorného poriadku školy,
- požiarne a poplachové smernice,
- zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci,
- cvičenia v prírode v rámci telesnej a športovej výchovy,
- príprava učiteľov na proces v ÚC.

Témy:

- OZO1:** Vznik mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch.
- OZO2:** Významné budovy a ich význam.
- OZO3:** Zbrane hromadného ničenia a ich ničivé účinky.
- OZO4:** Varovné signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení.
- OZO5:** Prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca.
- OZO6:** Zamorenie územia nebezpečnými látkami.
- OZO7:** Hygienická očista a ochrana potravín a vody.
- OZO8:** Ochrana proti požiarom.
- OZO9:** Zásady starostlivosti o zdravie.
- OZO10:** Všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci.
- OZO11:** Pobyt v prírode a jej ochrana.
- OZO12:** Postup ošetrovania jednoduchých poranení.
- OZO13:** Významné strediská z hľadiska zdravotnej prevencie a liečenia.
- OZO14:** Pohyb v prírode pomocou mapy a buzoly.
- OZO15:** Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život.
- OZO16:** Kolektívna ochrana pred účinkami následkov pri mimoriadnych udalostiach.

10.1.2.4 Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra (RLK)

Cieľ prierezovej témy:

- hlbšie sa zaoberá hmotným a nehmotným dedičstvom našich predkov,
- vytvára u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia,

Regionálna výchova a ľudová kultúra je súčasťou obsahu povinných predmetov prvouky, prírodovedy, vlastivedy, slovenského jazyka a literatúry, výtvarnej výchovy, hudobnej výchovy a etickej výchovy. Jej obsah sa začleňuje aj do ostatných predmetov.

Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra sa bude realizovať nasledovným spôsobom:

RLK 1: Môj rodný kraj

RLK 1 a): Moja rodina.

RLK 1 b): Škola, okolie školy.

RLK 1 c): Obec, v ktorej žijem (poloha, história a súčasnosť).

RLK 1 d): Rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce.

- RLK 1 e): Tradičné regionálne zvyky, obyčaje našej obce .
  - RLK 1 f): Kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce.
  - RLK 1 g): Regionálne múzeum – významné osobnosti regiónu.
  - RLK 1 h): Prírodné krásy regiónu.
  - RLK 1 i): Náučné chodníky v regióne
  - RLK 1 j): Chránené rastliny a živočíchy na území regiónu.
  - RLK 1 k): Umelecké produkty, tradičné ľudovomelecké remeslá regiónu.
  - RLK 1 l): Ľudové piesne a tance nášho regiónu.
- RLK 2:** Objavujeme Slovensko
- RLK 2 a): Spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií.
  - RLK 2 b): Spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku.
  - RLK 2 c): Výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra.
  - RLK 2 d): Chránené územia na Slovensku.
  - RLK 2 e): Ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovomelecké remeslá z regiónov Slovenska.
  - RLK 2 f): Geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i..
  - RLK 2 g): Významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.
- RLK 3:** Tradičná ľudová kultúra
- RLK 3 a): Domáce a tradičné remeselné výrobky.
  - RLK 3 b): Tradičné remeslá (ich história).
  - RLK 3 c): Odev a kroje na dedine.
  - RLK 3 d): Ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia).
  - RLK 3 e): Interpretačné umenie (ľudové hudba, piesne, tance, hry).
  - RLK 3 f): Spoločenské praktiky, zvyky.
  - RLK 3 g): Rituály a slávnostné udalosti.
  - RLK 3 h): Tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.).
  - RLK 3 i): Folklórne tradície (prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné).

10.1.2.5 Environmentálna výchova (ENV)

Prierezová téma Environmentálna výchova vedie jednotlivca k pochopeniu komplexnosti a zložitosti vzťahov človeka a životného prostredia, t. j. k pochopeniu nutnosti postupného prechodu k udržateľnému rozvoju spoločnosti a k poznaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti a k poznávaniu významu zodpovednosti za konanie spoločnosti i každého jednotlivca. Umožňuje sledovať a uvedomovať si dynamicky sa vyvíjajúce vzťahy medzi človekom a prostredím pri

príjemnom poznávaní aktuálnych hľadísk ekologických, ekonomických, vedecko-technických, politických, občianskych, časových hľadísk (vzťahov k budúcnosti), priestorových (súvislosti medzi lokálnymi, regionálnymi a globálnymi problémami) i možnosti rôznych variantov riešenia v záujme udržateľnosti rozvoja ľudskej civilizácie, životný štýl a hodnotovú orientáciu žiakov.

Témy:

- ENV 1:** Poznávame organizmy okolo nás.
- ENV 2:** Činnosti človeka ohrozujúce biodiverzitu na Zemi.
- ENV 3:** Chránené rastlinné a živočíšne druhy v našom okolí.
- ENV 4:** Význam (funkcia) lesa pre človeka (zdravotná, psychohygienická, estetická, produkčná, ...).
- ENV 5:** Význam (funkcia) lesa pre krajinu (produkčná – O₂; regulačná – teplota, vlhkosť, vietor, vodný režim, hluk; protierózna, ochranná – pre organizmy).
- ENV 6:** Ekologické následky nadmernej ťažby pralesov (plúca Zeme).
- ENV 7:** Význam pôdy pre život na Zemi.
- ENV 8:** Pôda ako obnoviteľný zdroj.
- ENV 9:** Význam pôdnych organizmov (pôdne baktérie, huby, bezstavovce, drobné stavovce).
- ENV 10:** Negatívny dopad poľnohospodárskej intenzifikácie na kvalitu pôdy.
- ENV 11:** Ekologické poľnohospodárstvo verzus moderné poľnohospodárstvo.
- ENV 12:** Ovzdušie a jeho význam pre živé organizmy vrátane človeka.
- ENV 13:** Ozón ako nevyhnutná zložka ovzdušia.
- ENV 14:** Znečisťovanie ovzdušia ako dôsledok ľudskej činnosti (petrochemický priemysel, chemický priemysel, tepelné elektrárne, dopravy, freóny, ...).
- ENV 15:** Negatívne dôsledky znečistenia ovzdušia na zdravotný stav človeka a iných organizmov.
- ENV 16:** Príčiny vzniku kyslého dažďa a jeho vplyv na biosféru, pedosféru a hydrosféru.
- ENV 17:** Obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje energie.
- ENV 18:** Alternatívne zdroje energie a význam ich využitia (slnečná, veterná, vodná, geotermálna energia, energia biomasy).
- ENV 19:** Význam a dôležitosť každodenného šetrenia energie (domácnosť, škola, ...).
- ENV 20:** Voda ako základ a nevyhnutnosť života na Zemi.
- ENV 21:** Pitná, úžitková a odpadová voda – ako s ktorou hospodáriť?
- ENV 22:** Problémy zásobenia pitnou vodou v niektorých krajinách sveta – dôvod na ochranu a šetrenie vôd.
- ENV 23:** Príčiny a následky znečistenia povrchovej a podpovrchovej vody.
- ENV 24:** Odpad ako produkt ľudskej činnosti (druhy odpadu).
- ENV 25:** Spôsoby likvidácie odpadu – spaľovanie, skladovanie, recyklácia, kompostovanie,...
- ENV 26:** Odpady a ich negatívny vplyv na kvalitu životného prostredia.
- ENV 27:** Výstavba a jej vplyv na kvalitu životného prostredia a estetický ráz krajiny.
- ENV 28:** Význam zachovania prírodného prostredia v okolí ľudských obydľí.

ENV 29: Urbanizácia – život v meste a na dedine.

ENV 30: Význam chránených území Slovenska (NP, CHKO, NPR, CHÚ, PP, ...).

10.1.2.6 Multikultúrna výchova (MUV)

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania z dôvodu globalizácie sveta a migrácie príslušníkov rôznych kultúr. Jej cieľom je výchovné pôsobenie zamerané na rozvoj chápania iných kultúr, na rozvoj akceptácie iných kultúr ako aj na rozvoj medziľudskej tolerancie, spoznávanie iných kultúr a emocionálne pochopenie inej kultúry v mene mierovej spolupráce príslušníkov rôznych kultúr, dosiahnuť chápanie rôznych kultúr ako prirodzene rovnocenných, berúc zároveň do úvahy ich historické a sociálne súvislosti a ich rôzne spôsoby sebvýjadrovania. Predpokladaným výstupom je žiak, ktorý pozná aj iné kultúry, ich históriu, zvyky, tradície, akceptuje ich a dokáže s nimi spolupracovať.

Multikultúrna výchova sa dotýka aj medziľudských vzťahov v škole, vzťahov medzi učiteľmi a žiakmi navzájom, medzi školou a rodinou, v tomto smere jej cieľom je dosiahnuť rovnoprávny prístup k všetkým žiakom – pochádzajúcim z najrôznejšieho sociálneho a kultúrneho zázemia.

Témy:

- MUV 1:** Úloha jednotlivých kultúr v historickom kontexte, ich diferencovaný a pritom sociálne rovnocenný vklad do svetovej kultúrnej histórie.
- MUV 2:** Vzťah našej kultúry s inými kultúrami a ich vzájomné ovplyvňovanie.
- MUV 3:** Vplyv kultúr národnostných menšín na kultúru slovenského národa.
- MUV 4:** Prekonávať egocentrický pohľad na svet.
- MUV 5:** Tolerancia a empatia k iným kultúram.
- MUV 6:** Prírodné a životné podmienky ovplyvňujú kultúru národa.
- MUV 7:** Svetové prírodné a historické klenoty zapísané do zoznamu UNESCO.
- MUV 8:** Migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr.
- MUV 9:** Pozitívny a negatívny vplyv zahraničnej hudby a filmov na mládež.
- MUV 10:** Chápanie multikultúrnych vzťahov a súvislostí pomocou literatúry, čítania a výtvarného umenia.
- MUV 11:** Deň boja proti rasizmu.
- MUV 12:** Udržiavanie svojej kultúry, zvykov a tradícií.
- MUV 13:** Pestovanie hrdosti na svoj národ a kultúru - výchova k národnému sebedomiu.
- MUV 14:** Efektívne využívanie voľného času, telesný a kultúrny rozvoj osobnosti.
- MUV 15:** Poznatky z telesnej kultúry - zásady kultúrneho správania na športových súťažiach v úlohe diváka, poslanie olympijského hnutia.
- MUV 16:** Formovanie kultúrnych vzťahov človeka k človeku a k svetu.
- MUV 17:** Uznávať a zabezpečovať práva dieťaťa, bez diskriminácie akéhokoľvek druhu a bez ohľadu na rasu, farbu, pohlavie, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné presvedčenie.

10.1.2.7 Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj v základnom vzdelávaní kladie dôraz na formatívne prvky, orientuje sa na subjekt i objekt, je praktická a má využitie v bežnom živote. Reflektuje osobnosť žiaka, jeho individuálne potreby a zvláštnosti. Jeho zmyslom je pomáhať každému žiakovi utvárať praktické životné spôsobilosti/zručnosti.

Špecifikom prierezovej témy Osobnostný a sociálny rozvoj je, že učivom sa stáva sám žiak, stáva sa ním konkrétna žiakova skupina a stávajú sa ním situácie bežného života. Jej zmyslom je pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému i k ľuďom a k svetu.

Témy:

- OSR 1:** Sebareflexia – poznávam a vážim si sám seba.
- OSR 2:** Poznám svoje klady aj nedostatky; využívam svoj potenciál.
- OSR 3:** Sebaregulácia – zodpovednosť za svoje konanie.
- OSR 4:** Asertivita – viem slušne povedať svoj názor.
- OSR 5:** Skutočné hodnoty v živote človeka + kritické myslenie.
- OSR 6:** Zásady psychohygieny človeka.
- OSR 7:** Kreativita, fantázia, tvorivosť.
- OSR 8:** Pozitívne hodnotenie druhých – viem pochváliť kamaráta a tešiť sa z jeho úspechu.
- OSR 9:** Prejavujem vďačnosť, sympatie, nadšenie, dôveru, radosť, dobroprajnosť, prianie, uznanie a optimizmus.
- OSR 10:** Spolupráca – pracujem v tíme.
- OSR 11:** Slušne komunikujem – verbálne aj neverbálne.
- OSR 12:** Uznávam mravné hodnoty a správam sa slušne.
- OSR 13:** Aj ja som súčasť rodiny – výhody a povinnosti.
- OSR 14:** Nediskriminujem ľudí podľa pohlavia, veku, rasy či náboženstva.
- OSR 15:** Viem sa správne rozhodnúť.

10.1.2.8 Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov na 1. stupni je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Preto témy rozdeľujeme na 1. a 2. stupeň zvlášť. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. Škola môže využívať aj pomoc alebo služby relevantných odborníkov. Spravidla začleňujeme VMR do prvouky, prírodovedy a biológie. Vzhľadom na podmienky, učitelia vyučujú tieto témy vyučujú aj prostredníctvom prednášok a besied s odborníkmi.

1. stupeň ZŠ– témy:

VMR 1: Výchova v rodine.

VMR 2: Zásady zdravého života.

VMR 3: Negatívne dôsledky fajčenia, alkoholu a ďalších drog na zdravie a správanie človeka.

VMR 4: Rovnoprávnosť pohlaví.

VMR 5: Vznik a vývoj ľudského jedinca.

VMR 6: Zmeny v organizme dieťaťa v období puberty.

2. stupeň ZŠ- témy:

VMR 1: Priateľstvo.

VMR 2: Kultivované dospievanie a vývinové úlohy tohto obdobia, chcem byť sám sebou v názoroch, postojoch i v správaní.

VMR 3: Anatómia a fyziológia rozmnožovacích ústrojov.

VMR 4: Zodpovedný prístup k sexualite, sebaúcta i úcta k druhým.

VMR 5: Negatívny vplyv alkoholu, drogových i vzťahových závislostí na sexuálne a reprodukčné zdravie človeka.

VMR 6: Zásady bezpečného správania.

10.1.2.9 Finančná gramotnosť (FIG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Táto schopnosť je kontinuom tých schopností, ktoré sú podmienené vekom, rodinou, kultúrou či miestom bydliska, je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a meniace sa ekonomické prostredie. Ako ucelený systém výchovy a vzdelávania žiakov sa uplatňuje i v predmetoch základnej školy. Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

Pri uplatňovaní jednotlivých tém a kompetencií finančnej gramotnosti je zachovávaný vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvety a tieto sú riešené vo vzťahu k fungovaniu jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby, k hodnotovej orientácii k peniazom, k modelom zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov, k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb; tiež je analyzované ekonomické fungovanie rodín, modely fungovania ekonomicky úspešných jednotlivcov a kopírovanie ich životnej cesty, zdôrazňuje sa potreba nárastu počtu ekonomicky úspešných jednotlivcov ako dôležitého prvku hospodárskej rastu krajiny a napomáha sa prepojeniu vzdelávania talentov s víziou ekonomickej úspešnosti jednotlivcov.

V rámci jednotlivých vyučovacích hodín sa učitelia budú snažiť sprostredkovať žiakom základné poznatky, rozvíjať v nich zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej

gramotnosti. Žiaci budú vedení k tomu, aby vedeli posúdiť význam trvalých životných hodnôt, zvážiť vplyv peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanoviť životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb, aby vedeli používať spoľahlivé informácie a rozhodovacie procesy pri osobných financiách, rozumeli a orientovali sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny, vedeli vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu, v rámci možností dokázali organizovať osobné financie a používali rozpočet na riadenie hotovosti, orientovali sa v problematike udržania výhodnosti, požičiavania za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu, vedeli aplikovať rôzne finančné stratégie (veku primerané), ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi, používali primerané stratégie riadenia rizík.

Ciele finančnej gramotnosti budú napĺňané aplikáciou vhodných *metód a foriem práce* – práca s informačnými zdrojmi, brainstorming, diskusie, problémové metódy, situačné a rolové hry, besedy, pojmové mapy a pod. Žiaci sú zoznamovaní s ekonomickými problémami spoločnosti a aktívne zapájaní do práce na hodine. Využívaná bude tvorba projektov, v ktorých sa uplatňuje finančná gramotnosť. Žiaci sa budú sami aktívne podieľať na práci počas vyučovacích hodín, budú vyhľadávať témy, zaujímať k nim stanoviská. Počas jednotlivých vyučovacích hodín budú žiaci vedení k hospodárnemu zaobchádzaniu s osobnými vecami, k hospodárnemu zaobchádzaniu s pomôckami a predmetmi v škole aj mimo nej. Všetci pedagogickí pracovníci spolupracujú s koordinátorom finančnej gramotnosti a využívajú materiály ním poskytované. (napr. vypracované pracovné listy, PPT prezentácie...). V rámci vyučovacieho procesu budú uskutočnené hospitačné hodiny zamerané na plnenie štandardu národného programu finančnej gramotnosti pre žiakov.

Témy sú zoradené do šiestich vybraných kategórií finančnej gramotnosti. Každá téma má 3 úrovne, pričom úroveň 1 je určená pre žiakov 1. stupňa a 2. úroveň predstavuje požiadavky na žiakov 2. stupňa.

Témy finančnej gramotnosti:

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov.
2. Plánovanie, príjem a práca.
3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov.
4. Úver a dlh.
5. Sporenie a investovanie.
6. Riadenie rizika a poistenie.

Obsah a témy národného štandardu finančnej gramotnosti má škola rozpracované v samostatnom dokumente Finančná gramotnosť.

10.1.2.10 Čitateľská gramotnosť (CGT)

Čitateľská gramotnosť je univerzálna technika, ktorá robí žiaka schopným nielen prečítať slová, vety a celé texty, ale aj pochopiť prečítané a ďalej s obsahom a získanými informáciami pracovať. Pri takomto chápaní problematiky čitateľskej gramotnosti nie je až tak veľmi dôležitá ani rýchlosť, ani plynulosť čítania, ale podstatné je porozumenie textu a používanie informácií z neho.

Súčasťou čitateľskej gramotnosti sú čitateľské schopnosti a zručnosti, čitateľské návyky, záujmy, postoje, motivácia k čítaniu a vedomosti žiaka. Dobré čitateľské zručnosti vytvárajú predpoklad pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov, preto patria v rámci školského vzdelávania medzi kľúčové oblasti.

Čitateľská gramotnosť je schopnosť porozumieť textu a používať také písomné jazykové formy, vyžadujúce spoločnosťou, ktoré majú hodnotu pre jednotlivca.

Poznáme tri aspekty čitateľskej gramotnosti:

1. procesy porozumenia:

- vyhľadávanie určitých informácií,
- vyvodzovanie záverov,
- interpretovanie a integrovanie myšlienok a informácií,
- hodnotenie obsahu, jazyka a textových prvkov,

2. ciele čítania:

- čítanie pre literárny zážitok / fiktívny hrdina, udalosť, prostredie/,
- čítanie pre získavanie a využívanie informácií. /aspekty reálneho sveta/,

3. čitateľské návyky a postoje:

- podporujú celoživotné vzdelávanie/.

Rozvoj čitateľskej gramotnosti - aktivity:

hlasné čítanie, tiché čítanie, vzájomné čítanie (vo dvojiciach, v skupine), odpovede na otázky k textu, tvorba otázok k textu (ak vie, o čom čítal, vie vytvárať otázky) rozprávať jeden druhému o prečítanom, napísať krátku vlastnú reakciu, dramatizácia.

CIEĽ:

- rast záujmu žiakov o čítanie,
- stimulácia k tvorivosti, k rozvoju prezentačných zručností,
- podnecovanie k vlastnej tvorbe,
- v každom projekte zaraďovať vždy čítanie a diskusiu k prečítanému,
- formulácia hlavných myšlienok, tvorba vhodného nápisu, interpretácia textu,
- prezentácia vlastného názoru,
- využitie poznatkov.

Čitateľská gramotnosť je podrobnejšie rozpracovaná v dokumente: Čitateľská gramotnosť podľa jednotlivých aktivít. Prierezové témy sú povinnou súčasťou obsahu vzdelávania. Prelínajú sa cez všetky vzdelávacie oblasti. Odrážajú aktuálne problémy súčasnosti, sú určitým návodom na ich prevenciu a riešenie. Zároveň slúžia aj na prehĺbenie základného učiva. Majú prispieť k tomu, aby si žiaci rozšírili rozhľad, osvojili si určité postoje, hodnoty a rozhodovanie.

Skratky:

Vyučovacie predmety

ANJ - Anglický jazyk

BIO - Biológia

DEJ – Dejepis

ETV - Etická výchova

FYZ – Fyzika

Prierezové témy a iné

OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj

VMR - Výchova k manželstvu a rodičovstvu

ENV - Environmentálna výchova

MDV - Mediálna výchova

MUV - Multikultúrna výchova

GEG – Geografia	RLK- Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra
HUV - Hudobná výchova	DVA- Dopravná výchova-výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
HRA – Hravá angličtina	OZO - Ochrana života a zdravia
CHE – Chémia	FIG - Finančná gramotnosť
INF – Informatika	VaK- Voda a klíma v našej škole
MAT – Matematika	CGT - Čitateľská gramotnosť
NBV – Náboženská výchova	RKV – Rozvíjanie komunikačných schopností
NEJ – Nemecký jazyk	
OBN - Občianska náuka	
PDA – Prírodoveda	
PVC - Pracovné vyučovanie	
PVO - Prvouka	
SJL - Slovenský jazyk a literatúra	
THD - Technika	
THF - Triednická hodina	
TSV - Telesná a športová výchova	
VLA - Vlastiveda	
VYV - Výtvarná výchova	

11. ZÁVER

V školskom vzdelávacom programe smerujeme k zmene základnej filozofie školstva, k otvorenej škole, kde tvoria zamestnanci a rodičia komunitu, stretávajú sa, riešia spolu problémy, spolu plnia vytýčené úlohy i ciele, zúčastňujú sa na riadení a rozvoji a spoločne vytvárajú vzdelávaco-športovo-kultúrne centrum pre celú dedinu, a práve to je prínosom pre všetkých zúčastnených.

Záleží nám na tom, aby rodičia nadobudli dôveru k vidieckej škole, aby otvorene hovorili o problémoch, aby sa podieľali na jej rozvoji a smerovaní.

Návrh školského vzdelávacieho programu nevyčerpáva všetky možnosti rozvoja školy. Je to otvorený dokument, ktorý budeme priebežne dopĺňať a aktualizovať podľa potrieb a možností.

V našom Školskom vzdelávacom programe chceme poukázať aj na to, že tvorivé vedenie školy podnieti tvorivý prístup učiteľov, ktorý bude pôsobiť ako dôležitý faktor ovplyvňujúci tvorivosť žiaka. Tým sa zvýši jeho záujem o dané učivo, je tu vyššia vnútorná i vonkajšia motivácia. Ak žiak sám chce, ak učenie neberie len ako povinnosť, osvojuje si nové vedomosti oveľa ľahšie. Filozofia školy smeruje k rozvoju tvorivosti.

Našou víziou do budúcnosti nie je len viesť žiakov tak, aby dodržiavali pravidlá a používali ich v praxi, ale chceme, aby naši žiaci tvorili niečo nové – iba tak dokážu napredovať. Budeme sa snažiť ukázať im cestu, dať im šancu a oni určite ukážu, čo v nich je.

Zoznam príloh:

- Učebné osnovy,
- Zoznam zamestnancov ZŠ s MŠ Záriečie v školskom roku 20233/2024.